Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet,

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger*g, *Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifa și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 32)

„Gazeta" iese în fia-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Tèrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 169.—Anul LVIII. Brașov, Sâmbătă, 30 Iulie (11 August) 1895.

Revistă.

Astăḑĭ se deschide la Budapesta congresul celor trei națiunĭ: române, sêrbe și slovace. Până la scrierea acestor rêndurĭ n'am putut primi scirĭ amĕnunțite despre decursul congresului și de aceea nicĭ nu ne putem pronunța asupra lui.

Ceea ce însĕ dinainte putem sci este faptul, că popórele asuprite și doritóre de-o sórte mai bună privesc întot-déuna cu bucuriă și însuflețire la orĭ-ce mișcare, care într'o privință séu alta tinde la eluptarea drepturilor lor. Prin congresul naționalităților se dă espresiune unei idei vechĭ, care din partea Românilor a fost cultivată cu credință și sinceritate în decursul unui lung șir de anĭ: este idea solidarității celor asupriți, idea unirei în luptă a fraților de suferințe, pentru-ca punĕnd umĕr la umĕr, sĕ lupte cu puterĭ unite pentru redobêndirea drepturilor, ce ni-se cuvin în acest stat ca națiunĭ și cetățenĭ.

Este natural, decĭ, décă din partea Românilor, ca și din partea Slovacilor și a Sêrbilor se arată un interes deosebit față cu acest congres, dela care sperăm și așteptăm cu toții o închegare a forțelor pentru luptele viitóre.

Inse-șĭ precedențele congresului dovedesc, cât de nesuportabilă este sórtea popórelor asuprite din acest stat și cu câtă putere elementară ni-se impune necesitatea, de-a ne apropia unii de alții și de-a lupta umĕr la umĕr pentru redobêndirea libertății, de care de-o potrivă suntem lipsițĭ.

De vre-o două sĕptĕmânĭ, de când s'a publicat convocarea congresului, foile unguresci n'au încetat de-a discuta numĕr de numĕr, că óre sĕ li-se dea acestor popóre voia, de a-șĭ ține și ele un congres, orĭ sĕ nu li-se dea, ca și cum ar fi vorba aicĭ de-o grațiă, de-o milă, ér nu de-un drept, pe care îl dă legea și de care nu pot fi despoiațĭ cetățenii unui stat constituțional.

Tóte grupările ungurescĭ de partide, fiă politice, fiă bisericescĭ, arangiéză adunărĭ și meetingurĭ cum voesc și când le place, ba chiar socialiștii, ale căror învĕțăturĭ periculóse tind la sdruncinarea organisațiunei de stat, au arangiat de nenumĕrate-orĭ adunărĭ publice de mii de ómenĭ și nimenea n'a cutezat sĕ-i oprescă.

Numai nouĕ, popórelor nemaghiare, ni-se discută acest drept, ca și cum noi n'am fi cetățenĭ ai acestui stat, ca și cum legile n'ar fi făcute și pentru noi, și ca și cum noi n'am avé alt drept pe acest pământ, decât acela, de-a fi robii Maghiarilor.

Așa înțeleg politicianii maghiarĭ aplicarea constituționalismului față cu cetățenii nemaghiarĭ de sub stăpânirea lor. Folosirea unui drept al nostru, recunoscut de lege, ei o consideră ca o grațiă, pe care stăpânul o dă sclavului sĕu.

Acestea sunt impresiunile, ce ni le-au lăsat antecedențele congresului. Ajute Dumneḑeu, ca în urmările sale sĕ fiă binecuvêntat acest congres și sĕ ducă la o mai grabnică emancipare din acéstă stare de umilință!

*

La alt loc al numĕrului nostru de aḑĭ, cetitorii vor afla mai pe larg descrisă călĕtoria *pĕrechii regale române* la Ischl, unde regele Carol și regina Elisabeta au fost óspeții Majestății Sale monarchului Francisc Iosif.

Intre curțile din Viena și Bucurescĭ esistă de mult raporturĭ amicabile cărora li-s'a dat o și mai viuă dovadă prin primirea căldurósă, cu care au fost întêmpinațĭ Suveranii României atât la Ischl, cât și din partea gazetelor oficióse din cealaltă parte a monarchiei.

Cu prilejul acestei întrevederĭ de monarchĭ s'au auḑit vocĭ de pressă, carĭ căutau cu tot prețul a produce impresiunea, că România s'ar fi alăturat acum la alianța celor trei puterĭ din centrul Europei. Ba s'a ḑis chiar, că visita regelui Carol ar fi avut de scop a încheia formal o alianță de arme între România și Austro-Ungaria, luând și una și alta anumite angageamente, la cas când ar fi atacate de Rusia.

Aceste esagerate combinațiunĭ au fost desmințite de către foile oficióse din Viena și Berlin, carĭ asigură, că visita regelui Carol la monarchul nostru nu trece nicĭ de cum peste marginea unei înțelegerĭ amicabile și că nu se pot lega de ea marĭ combinațiunĭ politice.

Cu tóte aceste desmințirĭ însĕ foile vorbesc mereu de alăturarea României la tripla alianță, susținênd hotărît, că acéstă alianță esistă deja de mult, ér acum i-s'a dat și mai viuă espresiune prin întrevederea celor doi monarchĭ.

Ocupatu-s'au și gazetele unguresci de tóte colorile cu cele ce s'au petrecut la Ischl, cântând tóte în cor, că România vĕḑênd pericolul rusesc, se „scutesce acum sub aripile Austro-Ungariei". N'au lăsat însĕ nefolosită gazetele ungurescĭ nicĭ acéstă ocasiune pentru a bucina ca nebunii, că intrând România în alianța puterilor centrale, „agitatorilor", dacoromânilor" și „irredentiștilor" nu le mai este iertat a turbura visurile Ungurilor după un „stat național unitar maghiar". Cu alte cuvinte aceste foi au îndrăsnéla sĕ céră dela frații noștri de dincolo, ca sĕ nu mai aibă durere și sĕ nu se mai intereseze de sórtea nóstră a Românilor asuprițĭ de dincóce. Acésta este o temă de predilecțiune a șoviniștilor ungurĭ, pe care o variază în tóte formele mai ales dela 1883 încóce, când s'a întêmplat apropierea României de puteriale aliate din centrul Europei, dér care, credem, că e de prisos a arăta, că nu se va traduce nicĭ-odată în faptă. Frații noștri de dincolo au dat nenumĕrate doveḑĭ de iubirea, interesul și durerea ce ni-o pórtă, și nicĭ combinațiunile diplomatice, nicĭ primirea căldurósă cu care a fost primită părechea regală română la Ischl, nu va puté, ca sĕ rupă legăturile de frăție dintrei ei și noi și sĕ înceteze ei a-șĭ uita de sórtea nóstră, mai ales pe câtă vreme noi ne aflăm în trista stare de asuprire și prigonire de aḑĭ.

*

In Peninsula-balcanică se pregătesc marĭ și însĕmnate evenimente politice. O telegramă, ce am primit'o aḑĭ și pe care o publicăm mai jos, ne spune, că principele Ferdinand al Bulgariei a plecat la Sofia cu gândul hotărît sĕ proclame *Bulgaria, ca regat independent* în ḑiua de 14 August.

Scirea acésta o publică însușĭ „Fremdenblatt", organul ministeriului comun de esterne austro-ungar din Viena.

De bună sémă, că ea va pune în uimire întrégă lumea, mai ales, că nu se credea, ca principele Ferdinand sĕ-șĭ mai pună piciorul pe pământ bulgar, în urma celor ce s'au petrecut acolo de cât-va timp încóce.

Cum-că ceva estra-ordinar se pregătesce în Balcanĭ, se vede chiar și din cele ce scrie fóia sêrbéscă din Belgrad „Male Novine", care într'un articul fulminant, întitulat „Dați-ne arme", dice, că în fața furtunei, ce se pregătesce în Balcanĭ, Serbia nu are arme de trébă.

Décă tóte acestea scirĭ se vor adeveri, atuncĭ într'o bună diminéță ne vom treḑi, că în Balcanĭ s'a aprins érășĭ focul rĕsboiului, ale cărui flacărĭ vor cuprinde póte întreg continentul nostru!

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Musca.

Istorisire algeriană, de *Albert Fermée* (Paris).

Grâul cu spicele sale aurii se îngrămădea pe aria din Onlad-Nair. Cu tótă arșița sórelui, catârii sdrobeau cu spor grâul. Felacii, adecă locuitorii cu lopeților de lemn, aruncau bucatele în aer, încât grăunțele cădeau pe pământ, ca o plóiă négră, ér pléva se spulbera în vênt, ca nisce roiurĭ de fluturĭ aurii.

Sub cortul sĕu de piei de capră, sta rĕsturnat Manzur și urmăria cu o căutătură a lene acéstă privelisce.

„Toțĭ au noroc, numai eu stau aicĭ cu mânile góle... In brazdele, pe carĭ le-am udat cu sudórea frunții mele, nu a rĕsărit nicĭ un grăunte. Acésta este dreptatea Ta, stăpâne al lumii?"

Ii venea sĕ se bată cu pumnii în pept, sĕ-șĭ plece fruntea în pulbere. Óre nu cum-va el în chip fără de lege cutezase sĕ semene în apusul unei ḑile, când după vechia credință strămoșéscă nu este bine a sĕmĕna? Óre în órba lui trufiă, nu cum-va își bătuse el joc de sfaturile și înțelepciunea bĕtrânilor?....

Felacii lucrau cântând, și vĕḑêndu-i pe ei, gândurĭ dușmane întrau în inima nemulțămitului și i-o rodeau.

„Se bucură, cânii spurcațĭ! Dumneḑeu sĕ le îngălbinéscă fețele lor!... Bucatele încă nu sunt în hămbare, și — cine scie?... In vremea acésta, când suflă vêntul de méḑă-ḑi — o scânteiă ar fi de ajuns".

Acéstă scânteiă înfiorătóre părea că licăresce deja în ochii sĕi eșițĭ din orbite.

O ațîțare ciudată îi mâna sângele în palidii sĕi obrajĭ. El tăcù și așa, cum sta, acum nemișcat, sĕmĕna cu o fiară sĕlbatică la pândă.

Era césul, când arșița nesuferită făcù sĕ înceteze peste tot lucrul. Arabii se întórseră la corturile lor, după ce-șĭ deshămară vitele și căutară umbră și odihnă.

Aria rĕmase fără păzitorĭ.

Cerul ardea într'o lumină albă galbină. O înădușélă ferbinte eșia din pământ, care punea în undulațiune liniile orisontului îndepărtat; în curênd peri orĭ-ce sgomot, se audia numai din când în când șueratul vêntului din pustiă, care trecea în vêrtej peste șesul cel întins.

Manzur veghia singur în umbra cortului sĕu.

„Tocmai cântară", scrîșni el din dințĭ, „bătêndu-șĭ joc de mine. Pfui, cât e de rĕu sĕ-țĭ bațĭ joc de cel nenorocit! E o nelegiuire! Astfel de ómenĭ sunt osêndițĭ de Allah!"

Ḑicênd acestea, fără de voiă luà în mână o crengă uscată. Intr'o gaură din pământ mai ardeau sub spuză nisce tăciunĭ. Manzur puse crénga peste ei și focul o cuprinse repede.

Mai privì odată pismătărețul în jurul sĕu cu o cruntă căutătură și se asigurà, că nu-l vede nimenea.

„Vêntul sĕ-mĭ facă dreptate!" ḑise el, și aruncà crénga aprinsă sus în aer, ca vêntul sĕ o ducă peste grânare.

O jumĕtate de oră mai târḑiu, când lucrătorii se deșteptară, sórele nu se mai vedea; ḑiua se prefăcuse într'o nópte înfricoșată, care era luminată de o gróznică lumină. Ca și flacările iadului, ațîțate de duchurile necurate, așa ardea și pâlpăia focul. Frumósa recoltă din Onlad-Nair se prefăcù în fum și în cenușă.

*

Multă vreme se temù Manzur. Se temea de bănuiala ómenilor; se temea și de pedépsa lui Dumneḑeu. Căcĭ se ḑicea în tot locul: punerea de foc, cea mai nelegiuită crimă, a cărei pedepsire este atât de rar dată ómenilor, nu scapă nicĭ odată de mânia lui Dumneḑeu. Vinovatul trebue sĕ móră în acelașĭ an, în care săvîrșise crima.

„Acésta e o credință deșértă, o prostiă", îșĭ ḑicea Manzur. Cu tóte acestea tremura, se încunjura cu tóte mijlóceele de precauțiune, mânca numai grâu nemăcinat și bea numai apa, pe care el o scotea. Se schimbase cu totul. Mai înainte era mândru și certăreț, acum se făcù blând, îngăduitor, smerit și încunjura pe ómenii ceil'alțĭ.

Nicĭ acum nu-l iubeau, dér nicĭ nu-l uriau. Nimĕnuia însĕ nu-i trecea prin gând sĕ bănuéscă, că el ar fi pus focul....

Când veni tómna, ómenii se împrumutară dela Jidovĭ, îșĭ cumpărară sĕmênțe

Foile şi Congresul.

Diarul jidano-maghiar din Budapesta, „*Pester Lloyd*“, organul par exellence al guvernului maghiar şi cel mai neîmpăcat duşman al aspiraţiunilor juste ale naţiunilor nemaghiare din Ungaria, publică în numĕrul sĕu de ierĭ, 9 Aug., un articol de fond, în care se ocupă în modul cel mai bizar cu Congresul naţionalităţilor respective cu cestiunea convocărei aceluia. Conţinutul amintitului articol în reasumat este următorul:

Incă nu se scie cu tótă siguranţa, óre domnii vor face calea depărtată ce cade dincolo de zona 14-a, dela Sibiiu, Turot-Sân-Mărtin şi Neoplanta la Budapesta înzădar, séu nu? Scopul lor este nelămurit şi nesigur.

Aci numitul diar citéză în mod tendenţios, intenţionat pervers şi fals unele vocĭ din pressa naţionalităţilor, carĭ, după dênsul, ar fi combătut convocarea Congresului; apoi continuă:

Cum stă cu publicul şi cu participarea poporului? Conform scirilor sosite, în cercul naţionalităţilor este atât de neînsĕmnat interesul dovedit faţă cu congresul, încât la acesta va participa numai partea minimă, care peste tot se recere pentru un astfel de arangiament. *Saşii* ardelenĭ, *Nemţii* bănăţenĭ şi *Rutenii* din părţile ostice ale regatului, nu iau parte la adunare. Din Lipto, Turol şi Pojun s'au anunţat până acuma numai 16 participanţĭ. *Din Braşov, unde agitaţiunea furibundéză mai turbat, se aşteptă numai 7 persóne.* Cele mai marĭ sperante sunt concentrate în Neoplanta, unde *Polit* înroléză numĕroşĭ aderenţĭ, în fruntea cărora el are speranţa şi ambiţiunea de-a ajunge la presidiul congresului. *Alexandru Mocsonyi* a refusat presidiul, care i-s'a oferit şi refusul lui apodictic a produs óre-care nemulţămire. Se dice, că archiepiscopul *Mihalyi* simplaminte a interdis canonicului (?) Dr. *Hosszu* de-a lua parte la congres.

Pentru publicul din Ungaria, fără îndoială, va fi mai interesant acel punct din ordinea de di a congresului, care atinge *cestiunea activităţii séu pasivităţi naţionalităţilor, carĭ tind la încheiarea unei alianţe.* Discusiunea detailată asupra acestei cestiunĭ este reservată pentru conferenţa preliminară de Sâmbăta. *Massa Românilor, şi mai ales tineretul universitar copt, care din di în di păşesce tot mai mult* în linia primă a mişcărei internaţionale române, a perceput greşela politică a pasivităţii, şi acum are de gând sĕ iasă din aerul năduşitor al acestei pasivităţĭ, cu ajutorul Slovacilor şi al Sêrbilor, la aerul recreator al vieţii parlamentare. Asistenţa slovacă şi sêrbéscă le servesce ca un vĕl comun, care sĕ acopere acusa neconsecinţei. Peste tot însĕ e pĕcat a pierde multe vorbe asupra cestiunei pasivităţii, *de óre-ce ea n'a fost pasivitatea alegĕtorilor de limbă română ci s'a restrîns numai asupra singuraticilor candidaţĭ de deputaţĭ românĭ.*

Discusiunea în conferenţa preliminară se va estinde asupra unui elaborat al esilaţilor de bună voiă din Bucurescĭ, care elaborat tractéză despre o reformă parlamentară pe basă curat aritmetică. Numiţii reformatorĭ ai parlamentului ungar au aflat adecă, că în acest parlament se află 392 deputaţĭ maghiarĭ, 5 românĭ, 12 saşĭ, şi 6 sêrbĭ. Conform raportului numeric însĕ dintre locuitorii de diferite naţionalităţĭ din acest regat, ar trebui sĕ fiă în parlamentul ungar numai 190 deputaţĭ maghiarĭ, şi 75 românĭ, 60 slovacĭ, 60 germanĭ (şi saşĭ), 15 sêrbĭ şi 15 rutenĭ. Acesta decĭ este „punctum saliens“, *ca 225 deputaţĭ de ai naţionalităţilor, sĕ stea faţă 'n faţă cu 190 deputaţĭ maghiarĭ!*

Cu idea acésta minunată şi-a întreprins în Octomvre 1892 Eugen Brote turneul sĕu dela Sibiiu la Turoţ-St.-Mărtin, Agram şi la Neoplanta, despre ale cărui resultate el apoi raportase comitetului esecutiv al partidei naţionale române în şedinţele ţinute la Sibiiu în 5 şi 6 Novembre 1892. Ţinuta Sêrbilor fricoşĭ a făcut, că domnii Raţ, Coroian, Albini şi Mudron au învitat pe domnii Polit şi Jovicĭ la o nouă consultare pe 3 Ian. 1893 la Viena în „Otelul Londra“. Scopul principal al acestei consultărĭ a fost stabilirea unui program comun, care sĕ conţină pretensiunile naţionalităţilor, şi pe care sĕ-l accepteze şi Sêrbii.

Deja atuncĭ s'a sulevat cestiunea ţinerei unui congres comun al naţionalităţilor, dér se născură divergenţe acute cu privire la locul, unde şi limba, în care sĕ decurgă congresul. Diverginţele acestea, mai adăogându-se şi diferinţele principiare ale Sêrbilor, nu s'au putut aplana. A urmat procesul memorandului şi într'aceea, întemniţându-se „martirii“, situaţiunea a devenit şi mai complicată; căcĭ aceştia voind sĕ scape din temniţă, rugarea lor la corónă pentru agraţiare numai aşa putea sĕ aibă resultat bun, „décă poporul român ar rĕmâné pacînic şi liniştit“. *Intre „martirii“ din Seghedin însĕ şi între esilaţii de bună voiă din Bucurescĭ s'a iscat o certă înverşunată.* Pentru de-a puté ajunge la libertate, „martirii“ şi-au pus în mişcare tótă influinţa, ca congresul naţionalităţilor sĕ se amâne, până când espatriaţii din Bucurescĭ, chiar din causa certei, urgitau ţinerea congresului. „Martirii“ fiind restrinşĭ în mişcarea lor liberă, espatriaţii bucurescenĭ au apucat de-asupra, şi în primăvera acestui an le succese espatriaţilor de-a câştiga pentru planul congresului pe domnii *Mangra Popovicĭ, Mudron-Ştefanovicĭ* şi *Gavrilla. Decĭ ţinerea congresului însemnă căderea şi abandonarea „martirilor“*; aceştia vor fi lăsaţĭ în mâna sorţii, şi conducerea mişcărei naţionale române a ajuns pe mâna unor elemente cu totul nouĕ. Viitorul apropiat va dovedi-o acésta în mod eclatant.

„*Hazánk*“ dela 9 August, vorbind despre Congres face, un scurt istoric al desvoltării cestiunei, începênd cu anul 1848, când pentru prima-óră naţionalităţile au lucrat în comun în luptele acelui memorabil an. Trece apoi la era „constituţională“ de sub Taaffe şi Tisza. Cel din urmă deja în primii anĭ ai guvernului sĕu a trebuit — dice „Hazánk“ — sĕ se lupte contra Sêrbilor, închidênd pe Mileticĭ. Prin acésta el şĭ-a câştigat numele de „sdrobitor al naţionalităţilor.“ După-ce spune acestea, articulul scris de cunoscutul *Iancso Benedek*, continuă astfel:

„Românii s'au constituit de nou în 1891. Aprópe dece anĭ a ţinut acest proces, care a schimbat cu desĕvêrşire politica naţionalităţii române. Sub acest proces de schimbare de repeţite-orĭ s'a născut în creerii Românilor ideia lucrării comune cu celelalte naţionalităţĭ. Nu era însĕ cu cine sĕ se unéscă. Sêrbii erau sfăşiaţĭ, Slovacii erau slabĭ, Saşii perhorescau orĭ-ce fel de alianţă de acest soiu. In 1891, directorul „*Gazetei Transilvaniei*“, Dr. Aurel *Mureşianu* a călĕtorit la Praga, ca sĕ câştige pe Cehii-tinerĭ pentru ideia alianţei, gândindu-şĭ el, că décă acesti doi factor mai puternicĭ din monarchiă îşĭ vor da mâna, atuncĭ celelalte naţionalităţĭ mai micĭ se vor alătura de sine“...

Fóia ungurésca continuând spune, că tinerimea din Viena şi Graţ, îndemnată de Aurel Popovicĭ, a legat óre care amiciţiă cu tinerii celor-lalte naţionalităţĭ dela universitate. Când cu ocasia ducerei Memorandului în véra anului 1892 la Viena, politicii românĭ s'au convins cu proprii ochĭ, că ce mare parte a avut tinerimea diferitelor naţionalităţĭ în „arangiarea de demonstraţiunĭ.“ Călĕtoria lui *Mureşianu* la Praga însĕ i-a convins, că deocam-dată trebue sĕ se pună pe-un teren mai îngust de coaliţiune, şi sĕ încerce alianţa în marginele teritoriului Ungariei. Brote a luat asupra-şĭ rolul de-a pipăi terenul. Mai întâiu s'a dus la Turoţ-St-Mărtin, unde Slovacii au primit cu bucurie planul. De-aicĭ s'a dus la Agram la Starcevicĭ, însĕ acolo s'a putut convinge numai despre bună-voinţă şi simpatie, ér nu şi despre posibilitatea unei acţiunĭ comune. In Neoplanta a avut mai mult noroc, deşi n'a primit o promisiune hotărîtă. In atingere mai apropiată cu Sêrbii au păşit numai după-ce redactarea „Zastavei“ a luat'o Gavrilla, de origină română.

Spune apoi, că la conferenţa din 1893 au luat parte şi câţĭ-va Slovacĭ. Un punct din hotărîrile acestei conferenţe a dat autorisaţie comitetului central, ca sĕ mijlocéscă alianţa naţionalităţilor din patrie. A venit însĕ procesul Memorandului şi au fost închişĭ o parte din aceia, carĭ erau însărcinaţĭ cu pregătirea acestei alianţe, ér altă parte s'a expulsat pe sine. In zadar Hieronymi a disolvat comitetul central, căcĭ în secret el s'a constituit érăşĭ reluând firul întrerupt.

„S'au pornit adevĕrate pertractărĭ, prin mijlocirea noului comitet, între esilatĭ şi cei închişĭ. Punctul de vedere al întemniţaţilor era acesta: interesul naţiunei române este, ca conducĕtorii ei liberându-se din închisóre cât mai curênd, se pótă sta érăşĭ în fruntea mişcării. Din causa acésta nu trebue sĕ se facă nimic, ce ar îndârji pe guvernul maghiar şi ar întârdia graţiarea lor. Esilaţii însĕ au urgitat acţiunea, şi după-ce regulamentul închisorii s'a asprit, a fost imposibil ca Lucacĭ-ii sĕ eserciteze influenţă; politica esilaţilor a învins şi s'a declarat, că fără de nicĭ o considerare la martirii din Vaţ şi Seghedin, Congresul sĕ se ţină îndată-ce sosesce timpul binevenit...“

D-l Iancso Benedek spune apoi, că Congresul s'ar fi întrunit numai în vederea Conferenţei interparlamentare din Bruxella(?) care se va ţiné în 13 August. Promite apoi, că într'un articol viitor se va ocupa cu causele adevĕrate ale nemulţămirii.

„*Gazeta de Colonia*“ scrie, că maghiarimea vré cu orĭ-ce preţ sĕ contopéscă în ea pe celelalte naţionalităţĭ, ca ast-fel fiind una în privinţa naţionalităţii, sĕ pótă forma stat independent. Nemaghiarii din contră se alipesc la faptul istoric al poliglotiei regatelor, şi vréu, ca sĕ fiă recunoscuţĭ, ca unităţĭ etnice, ca ast-fel se pótă lua parte în rolul vieţii publice de stat. Nu mai încape îndoială, că legea electorală şi praxa electorală îngreunéză fórte mult naţionalităţilor, de a-şĭ spune punctul lor de vedere în parlament. S'ar opune conceptului constituţional şi ar fi o netoleranţă, décă cetăţenilor nemaghiarĭ li s'ar denega dreptul de-a-şi discuta interesele lor politice. E altă întrebare, décă după spatele organisatorilor Congresului stă totalitatea naţionalităţilor, orĭ cel puţin majoritatea, şi décă propunerile lor vor afla aprobarea, orĭ se vor puté peste tot esecuta. Afară de scopul general al congresului, organisatorii n'au tradat nimic din amĕnuntele lui. Prin urmare atât atitudinea guvernului, cât şi decursul Congresului se aşteptă cu încordată curiositate.

SCIRILE DILEI.

— 29 Iulie.

„Paznic“ al legii. Că pe cine au pus, cei dela sacul cu grăunţele *paznicĭ ai legii*, putem vedé din următórea întêmplare hăzliă: Cismarul *Darvas* György a mers la têrgul Branului, ţinut în dilele din urmă. Pornind către casă ducea în mână o găină ce-a cumpĕrat'o, ca tótă lumea. Dér de unde nu-ţĭ aducĭ aminte, vine potca. S'a întêlnit pe cale cu faimosul fisolgăbirĕu Dr. *Benedek* Artur, fecior al şi mai faimosului advocat din Făgăraş *Benedek* Gyula.

şi rugându-se lui Allah, porniră plugurile.

Se părea, că Allah nu binecuvintéză străduinţele lor. Era un an rĕu, un an uscat, care vine tot-déuna după trei anĭ mănoşĭ în acea ţéră. Arabii din jur îşĭ aflară un scut puternic în recolta înbelşugată din anul trecut, dér cu atât mai mare era desnădăjduirea la cei din Onlad-Nair. Sĕrmanii Felacĭ îşĭ frângeau mânile, ridicându-le către cer, care era atât de albastru.

Atuncĭ se întêmplă ceva afară din cale. In seceta cea mare, se vedea, cum ţarina lui Manzur se acoperea de verdéţă; sĕmênţa sa încolţise, bucatele lui erau ca şi în anii cei mai roditorĭ.

Vremea secerişului se apropia, şi nicĭ o picătură de plóiă nu stropia câmpurile; sĕmĕnăturile lui Manzur se făceau din di în di mai frumóse. 'Ţĭ era drag sĕ vedĭ, cum se aşterneau lanurile pământului de grâu, suflate de un vênt rĕcoritor. Părea o mare verde.

Lunile treceau, verdele se făcù auriu; spicele se cópseră. Ce recoltă minunată! Nicĭ cei mai bĕtrânĭ nu-şĭ aduceau aminte de o aşa recoltă, din care puteai sĕ nutrescĭ tot ţinutul dela Ain-Bonyan până la Haclems.

Manzur devenise alt om. Grijile lui se risipiră, ca şi nisce visurĭ urîte dintr'o nópte neliniştită. Faţa lui era plină de sănĕtate, ochiul sĕu era strălucitor, un zimbet vesel se vedea în jurul gurei sale, inima 'i se umfla de o trufaşă bucuriă, când îşĭ vedea lucrătorii pe câmp secerând. Lucrătorii se perdeau aprópe cu totul în grâul cel înalt.

*

Intr'o séră se strînsese *Djemma* — aşa se numesce adunarea ómenilor dintr'un sat de corturĭ — sub un smochin lângă o fântână. Pe stâncile dinprejur şedeau Arabii şi gustau rĕcórea, care se ivise dimpreună cu întunerecul. In tăcere ascultau ei povestirile unui om învĕţat, cu trăsurile feţii venerabile şi brăsdate de bĕtrâneţă. Inbărbătat de tinerĭ, el le spunéa poveştĭ sfinte, moştenite din ném în ném; despre atotputernicia lui Dumnedeu, despre pedepsele, ce le sufer toţĭ neliniştiţii.

Manzur asculta numai cu o urechiă. El se gândea mai mult la priveliştea bucatelor sale, ce se adunau grămadă.

„Acestea sunt tóte ale mele,“ îşĭ dicea el în gândul sĕu. „Acum sunt cel mai bogat din seminţia mea“.

Şi apoi îşĭ aducea aminte de miseria din anii trecuţĭ şi de fapta nelegiuită, la care îl îmboldise pisma. Ce tot flecărea bĕtrânul? Unde era înţelepciunea provedinţei? Fusese om cinstit, dér nefericit; acum era plin de pĕcate şi totu-şĭ fericirea îl apăsa, ca o povară.

Ii venì în minte, că sĕvîrşise fapta sa nelegiuită în aceeaşĭ di a anului trecut. Ce vorbă gólă, era poveste despre pedépsa tăciunarului? Nu trecuse óre?.... Pentru-ca sĕ se asigure, se uità la cer. Sórele, ce apunea, atingea tocmai marginea munţilor albastri.

In momentul acesta îl înveselea mult deosebirea, ce era între lucrurile de faţă şi între vorbele bĕtrânului. El începù sĕ rîdă cu hohot.

Bĕtrânul se oprì.

— „De ce rîdĭ?“ îl întrebà cine-va.

— „Eu... rîd“, se încercà Manzur sĕ dică, „rîd de îndĕrătnicia acestei musce,— én vedeţĭ, ea crede, că faţa mea e o turtă de miere! Pe Allah, a întrat dracu în ea; De câte-orĭ o alung cu mâna, se întórce érăşĭ“.

Musca bîzăia mereu în jurul lui, se punea pe buzele, pe genele sale.

„Sĕ te ia diavolul şi sĕ-ţĭ rupă aripile!“ strigà Manzur, care începù sĕ-şĭ pérdă răbdarea.

Acum rîseră privitorii, dér de-odată vĕdură pe Manzur tremurând şi îngălbinindu-se. Se părea, că se luptă serios cu mica jivină.

Adunarea se ridicase, ea începù sĕ crédă, că aicĭ este un lucru peste firea omenéscă şi urmărea cu patimă lupta acésta între doi, între un om şi o mică jivină, pe care părea, că o ură tainică o îmboldea tot mai tare la luptă.

După câte-va momente, Manzur începù sĕ sară în sus cu turbare, spumă îi curgea din gură, sânge din ochĭ. El borborosea vorbe fără şir.

„Minţĭ!.... Tacĭ!.... Cum ai putut sĕ mĕ vedĭ? — Tacĭ, îţĭ dic, cine te va crede, tu fiică a putrediciunei? Te voiu călca în picióre şi te voi sdrobi“.

Dicênd aceste, îi clănţăneau dinţii în gură de gróză.

Ne-avênd D-l fisolgăbirĕu Benedek pajura oficiului sĕu în piept, ca sĕ pótă fi cunoscut şi căciulit de lume, cismarul Darvas nu l'a salutat. Aicĭ e buba. Fisolgăbirĕul l'a provocat îndată: De ce chinuescĭ animalele?—Cismarul i-a rĕspuns cu vorbe bune, că el nu chinuesce găina, ci ca om sĕrac a cumpĕrat'o şi caută sĕ o ducă aşa, adecă cum duce orĭ şi cine o găină, ţinêndu-o de picióre. Fisolgăbirĕul făcênd *mădgarĭ* pe Braşovenĭ, fără multă bătae de cap condamnă pe bietul om la pedépsă pentru: „*transgresiunea* chinuirei de animale“, cu (2) fl. v. a. Că bietul cismar nu şi-a dus cu sine o colivia, ca sĕ-şĭ bage găina, şi aşa sĕ o ducă pe la nasul D-lui fisolgăbirĕu, înţelegem uşor; nu înţelegem însĕ de unde atâta zel în „păzirea“ legilor din partea d-lui fisolgăbirĕu. Ce vom dice de purtarea unui ast-fel de individ în alte daraverĭ, cu alţĭ cetăţenĭ, carĭ nu sunt din viţa lui?

—o—

Salarisarea conducĕtorilor de matricule. Ministrul unguresc de interne a fixat pentru fiitorii conducĕtorĭ de matricule civile din comitatul Braşovului urmĕtórele salare: pentru d-l Francisc de Brennerberg, primarul oraşului Braşov, 120 fl. la an, ér pentru d-nii Carol Iakobi şi Oskar Alesius câte 50 fl. la an.

—o—

O telegramă către congresul naţionalităţilor, ce era sĕ se trimită adĭ din Braşov, *a fost refusată* din partea oficiului telegrafic din loc.

—o—

Loviţĭ de trăsnet. In comitatul Treiscaunelor s'a ivit Lunĭ séra o tempestate grozavă. Ţiganul cărămidar Dichardeles Dade, de nascere din Cernat, cuprins de spaimă se vîrî, împreună cu soţia şi cu două fiice ale sale, într'an bordeiu al sĕu, ce-l avea pe hotarul comunei Rusfalĕu. Un trăsnet însĕ se rătăci tocmai în bordeiul bietului Ţigan, pe care imediat îl omorî împreună cu soţia şi cu fiica lui cea mai mare.

—o—

Furtună. Din *Butin*, în comitatul Timiş, ni-se scrie, că în 5 August st. n. a fost acolo o mare furtună. Vêntul a rĕsturnat mai tóte coperişele caselor, dĕrêmând între altele şi o parte din şcóla română. Mulţĭ locuitorĭ au suferit pagube marĭ.

—o—

Cununiă. D-l *Georgiu Russu*, proprietar în Braşovul-vechiu, şi d-ra *Victoria I. Oncioiu* din Turcheş, se vor cununa mâne în 30 Iulie st. v. în biserica vechiă din Turcheş. — Fiă în cés cu noroc!

—o—

Cuartire pentru studenţii românĭ la Bistriţa. Subscrisul, pe lângă condiţiunĭ lavorabile, primesc elevĭ de scólă la mine cu vipt şi cuartir acomodat, precum şi până acum am primit, în timp de 20 anĭ mulţime de copii românĭ, provĕdêndu-i cu vipt şi cuartir. Decĭ mĕ rog de binevoitórea clientală din partea părinţilor românĭ, carĭ au copii de scólă. E de însĕmnat, că la subscrisul în cuartir se vorbesce limba română, germană şi maghiară. — Bistriţa, 8 August n. 1895. *Iulius Hanz*, secretar la biserica rom. cat. (Strada spitalului Nr. 29).

—o—

Musica orăşenéscă va concerta mâne séră, Duminecă, în sala otelului „Nr. I“. Inceputul la 8 óre. Intrarea 30.

Congresul naţionalităţilor.

Budapesta, 10 August. (Telegrame part. ale „Gazetei Transilvaniei.“) La Congres au sosit în mare numĕr fruntaşĭ de ai naţionalităţilor, între carĭ şi ţĕranĭ. Românii sunt relativ mai mulţĭ. Deschiderea Congresului se face la órele 2 d. a. Ca preşedinţĭ sunt proiectaţĭ *George Pop de Băsescĭ*, *Mudron* şi Dr. *Polit*. Desbaterea va urma în trei limbĭ.

Budapesta, 10 August. (Órele 4.10). Congresul decurge în ordine. Acuma se cetesce în tóte trei limbile programul de acţiune, constătător din 20 puncte.

Punct ultim dice: *viitorul congres înaintéză* **un Memorand la Majestatea Sa.**

Peste 400 de Românĭ, Slovacĭ şi Sêrbĭ âmplu sala.

Maiestăţii Sale strigărĭ de: „Sĕ trăéscă“, „Zsivio“, „Nazdar“.

*

„*Magyarószág*“, ce am primit adĭ, înregistréză următórele scirĭ cu privire la Congres:

Acţiunea comună a naţionalităţilor se referă la următórele pretensiunĭ principale: 1) Reforma legei electorale; 2) Revisuirea legilor de învĕţĕmênt şi bisericescĭ; 3) Vindecaear vătĕmărilor autonomiei; 4) In cestiunile de justiţie şi administraţie validitarea limbei naţionalităţilor.

Românii mai au încă o pretensiune separată: autonomia Transilvaniei.

Intre planurile celor trei partide primul rênd îl ocupă: *aducerea unei hotărîrĭ comune şi obligătóre pentru tóte trei năţionaliltnţile cu privire la atitudinea faţă de viitórele alegerĭ.*

Acesta va fi cel mai delicat punct al lucrărilor Congresului, întrebare fiind, décă Românii vor părăsì pasivitatea.

*

Ţinerea congresului a fost însciinţată la poliţiă erĭ printr'o scrisóre de urmĕtorul cuprins:

Subscrişii, cu profund respect anunţăm, că membrii partidelor naţionale române, sêrbe şi slovace din Ungaria, intenţionăm a ţiné în 10 August la 2 óre p. m. eventual continuativ în 11 şi 12 August a. c. la Budapesta în sala mare a „Hotelului Naţional“ (Váczi-utcza Nr. 22), un congres. Unicul obiect al acestui congres al naţionalităţilor va fi:

Stabilirea unui program de acţiune comun.

Când declarăm tot-odată, că pentru observarea liniştei şi a ordinei din partea celor presenţĭ primim tótă responsabilitatea asupra nóstră, rugăm cu tótă stima pe on. căpitanat suprem:

Ca ţinerea acestui congres sĕ binevoiască a o lua oficios spre cunoscinţă.

Dat în Budapesta, la 8 August 1895.

Cu profundă stimă:

Vasilie *Mangra* locuitor în Arad, Paul *Mudron* locuitor în T. St.-Mărtin advocat, Dr. Emil *Gavrila* locuitor în Novisad advocat, redactor; Iosif *Svehla*, Andrei *Raffay*, Paul *Iacob* locuitorĭ în Budapesta.

Insciinţarea acésta a fost predată printr'o deputaţiune în frunte cu d. Vasilie Mangra la poliţiă, care mai târdiu a şi dat permisiunea.

Suveranii Românĭ la Ischl.

Despre visita, ce au făcut'o Suveranii românĭ l'a Ischl monarchului nostru, „Ţimpul“ din Bucórescĭ scrie următórele:

Apropiata sosire a părechei regale române la Ischl a atras mulţĭ străinĭ. Orăşelul e plin, nicĭ o cameră nu se mai póte găsi în centru.

Din causa nevoei de odihnă a împărătesei, festivităţile oficiale ale Curţii se mărginiră la două representaţii de gală la teatru şi două dineurĭ la Curte. Părechea regală a luat ceaiul în hotelui Elisabeth.

Contele Eulenburg, care se află la Alt-Aussée la cancelarul german, principele de Hohenlohe, va asista la primire. Se spune, că împĕratul Wilhelm doresce, ca cancelarul sĕu şi ambasadorul sĕu din Viena sĕ asiste la onorurile ce se vor face regelui Carol.

Visita contelui Goluchowschi la principele de Hohenlohe e numai un act de politeţă, pentru-că face pentru prima óră cunoscinţă cu cancelarul Germaniei. Relaţiunile amicale dintre regele României şi prinţul de Hohenlohe sunt însĕ mai vechĭ. Regele Carol a fost în bune relaţiuuĭ cu cancelarul Germaniei, când acesta era încă ministru-preşedinte al Bavariei. Hohenlohe însemnéză o crescere simţitóre a simpatiilor germane pentru Suveranul României faţă cu Bismarck şi regimul contelui Caprivi. In presenţa lui Hohenlohe şi a lui Eulenburg la primirea regelui Carol s'ar puté decĭ vedé o ruptură cu tradiţia lui Bismarck, după care cestiunea orientală era indiferentă Germaniei.

In sala cea mare a hotelului Elisabeth, unde au descins Majestăţile Lor Regele şi Regina României, era multă animaţiă în preséra sosirei Lor. Printre óspeţii carĭ luară masa era contele Goluchowski, care a descins tot în hotelul Elisabeth. Mulţĭ Românĭ se află acum la Ischl.

Mult înainte de întrarea în gară a trenului regal, gara era înţesată de o mulţime fórte numĕrósă. Puţinĭ aleşĭ au putut pĕtrunde pe peron. Cel d'ntâiu din partea Curţii, a venit archiducele Ludovic Victor. Imediat după acesta sosi contele Goluchowski în uniformă de ministru. Archiducele avù o convorbire lungă cu ministrul de esterne. Suceesiv veniră ceilalţĭ membrii ai familiei imperiale: archiducele Franz Salvator, archiducesa Maria Valeria, prinţul Leopold de Bavaria, prinţesa Gisela a Bavariei; apoi adjutantul general contele Paar, marii măeştri ai ceremonielor, baronul Wimpffen şi contele Belegarde, baronésa Limpöck, adjutanţii locot.-colonel conte Bigot de St. Quentin şi locot.-colonel Tengler, damele curţii contesa Mikes, baronésa Vécsey, directorul ceremoniilor cavaler de Löbenstein etc.

Cea din urmă sosì părechea imperială.

Impĕratul purta uniformă de general, împĕrătésa o rochiă négră.

Impĕratul se uita mereu în direcţia trenului spre a vedé, décă sosesc deja óspeţii Sĕi.

La óra 3 sosi trenul condus de directorul cavaler de Klaudy.

Primirea făcută părechei regale a fost fórte cordială. Regele Carol, după ce îmbrăţişă pe Impĕrat, sărută mâna Impĕrătesei. Regina României şi Impărătésa Austriei se îmbrăţişară şi se sărutară de mai multe orĭ. Cu multă vioiciune Regina se adresa fiă-căruia din cei ce i-se presintară. Regele se apropià de contele Goluchowski şi convorbì cu el câtva timp. Apoi şi Regina se apropia de contele Goluchowski.

Intréga familie imperială însoţi familia regală româna la hotelul Elisabeth. In prima trăsură închisă se aflau cei doi Suveranĭ, în a doua împĕrătésa şi regina României. Impĕratul conduse pe Regina şi Regele pe Impĕrătésa pe scară până la apartamentele reservate părechei regale.

După puţin timp părechea imperială işĭ părăsi óspeţii şi Regele conduse pe împărătésa pe scară în jos.

Cu tótă vremea schimbăciósă, întregul Ischl era în picióre.

Impĕratul veni în persónă la óra 5 pentru a conduce părechea regală la dineul din vila imperială. La masa de gală au luat parte familia imperială, ambasadorul german contele Eulenberg, ministrul de externe contele Goluchowski şi suitele. Regina şedea la drépta Impĕratesei şi la stânga Impèratului, Regele României la drépta Impĕratului.

„Vêntul de miadă-di a făcut'o... Du-te înapoi în iadul tĕu.... oh, cum mĕ arde, cum mĕ dóre! Inpunsăturile tale îmĭ pĕtrund carnea, ca nisce cuie arse în foc!— — Ertare!“

Genunchii îi tremurau, se clătina ca un om bét. De-odată strigà: „Eu am fost, care v'am aprins recolta vóstră! Impărţiţĭ avutul meu între voi, voi ómenilor din Onlad-Nair. Mâna rĕsbunătóre a lui Allah zace asupra mea!“

Un ultim atac al turbatei musce îl făcù sĕ cadă aprópe de marginea fântânei. El îşĭ perdù cumpĕtul. Cădù în adêncime, mai înainte de ce sórele ar fi trecut munţii.

„Allah e mare!“ a fost cea din urmă a lui vorbă. ———

Fiă-care Musulman bun, care trece prin ţinuturile acele, rostesce de atuncĭ, aceste vorbe, şi aruncă câte-o pétră acolo, unde Manzur şi-a aflat rĕsplata faptei sale nelegiuite. Astădĭ fântâna de mult e olină; grămada de petrii, care pe di ce merge cresce, pórtă numele: *Guebar el Mabrus*, adecă: „Gropa blăstemată“.

I'.

In străinĭ...

De Al. *Vlahuţă*.

Mândreţă de fată era Ilinca lui Vasile Ispas din Plesăscĭ! Nu numai părinţii ei, dér tot satul se fălea cu ea, când o vedea Dumineca la horă, 'naltă, mlădiósă, curată la port şi albă la faţă; ca o haină împĕrătéscă strălucea în sóre cămaşa ei de borangic cusută cu fluturĭ; şi florile pe care le purta ea în pĕr erau mai frumóse, decât tóte florile din câmp; şi vorba ei era aşedată, şi căutătura ei era blândă şi plină de cumiţenie; ér când mergea, par-că nicĭ nu s'atingea de pămênt, aşa de uşor şi potolit călca; Dumineca veniau flăcăĭ din alte sate s'o vadă, şi tot pe lângă ea căutau sĕ se prindă în horă, ér Ghiţă al Popii „năzdrăvanul satului“ îşĭ da pe céfă pălăria cu cordele, şi surîdea fudul pe sub mustaţă, că el purta hora, şi el dicea chiotele jocului de-ţĭ era drag sĕ-l asculţĭ; şi când striga:

„Hei! Mult e mândru satul meu,
Hei! mĕ iubesc cu cine vréu....“

numai se uita duios la Ilinca, apoi la flăcăii strĕinĭ, şi par'că le spunea din ochĭ: „de géba vĕ mai rupeţĭ ciobotele pe-aicĭ, că Ilinca nicĭ nu vĕ bagă în sémă!“ De umbletul ei şi de pieptănătura ei vorbeau femeile înşirate pe prispa cârciumei; ér când, între gospodarii satului, carĭ se cinsteau la umbra nucului, se 'nteţia gîlcéva, odată audiai strigând: „Ilinco! ia dă-te încóce...“ Şi Ilinca se desprindea din joc; în ochii ei marĭ şi blândĭ, ca de căprióră, era atâta farmec, şi'n tot chipul ei frumos atâta lumină şi veseliă, că-ţĭ treceau par-că tóte nĕcasurile numai cât te uitai la ea.

— Ia lăsaţi-mĭ fata'n pace, sĕ nu mi-o deochiaţĭ, striga de pe prispă Smaranda lui Ispas, înălţându-se puţin dintre celel'alte femei, şi potrivindu-şĭ tulpanul pe la têmple.

Atâta odor avea, şi când se gândia, că mâne poimâne va trebui s'o mărite, i-se făcea întunerec înaintea ochilor. S'a încercat de câte-va orĭ sĕ afle cam în cătrău i-ar bate gândul fetei, dér Ilinca nu i-a priceput întrebările: ea se întorcea dela horă ca dela biserică, cu aceeaşĭ inimă curată şi liniştită; ochii ei limpedĭ zimbeau tuturora cu aceeaşĭ nevinovăţie; nicĭ odată nu-i trecuse prin minte, c'ar fi de făcut vr'o deosebire între flăcăii cu carĭ juca.

Intr'o di, la scrînciob, Ghiţă al Popii, pe când juca de brîu cu ea, nu s'a mai putut stăpânì, ş'o dat'a luat-o în braţe ş'a sărutat'o. Ca o leóică s'a repedit Smaranda.

— Iţĭ scot ochii, sfrijitule!...

— De, sgripţoróico, ce te sborşescĭ aşa, că dór nu ţi-am mâncat'o?

Smaranda nu l'a audit. Ea-şĭ smuncise fata de mână ş'o ducea acasă, ca pe un copil hoinar. Din diua aceea n'a mai scos'o la horă. Ş'o pădea, ca pe ochii din cap; nóptea nu putea sĕ dórmă liniştit, i-se părea, că tot aude şópte şi paşĭ pe la ferestre; îşĭ făcea fel de fel de idei; rĕsuflarea vitelor din bătătură, fîşiitul frundelor, cel mai mic sgomot de afară trediau în sufletul ei bolnav vedenii spăimântătóre; audia glasurĭ în podul casei, vedea tâlharĭ, daţĭ cu funingine pe obraz, întindênd puscile în dreptul ferestrelor, gata sĕ tragă, — şi ea aştepta gróznica detunătură ţiindu-şĭ rĕsuflarea.

In postul Sîn-Petrului a venit Catrina sora lui Vasile, din Mânzaţĭ, şi cum era ea

La órele 7 séra a avut loc o representaţie de gală în teatrul din Ischl. S'a jucat comedia „Două ḑile fericite“. Au asistat întréga Curte, afară de Impărătésa. In absenţa ei, fiicele ei prinţesa Gisela şi archiducesa Maria Valeria făcură onorurile Reginei Elisabeta, care şedea între amêndouă. Regele Carol şedea la drépta Impĕratului.

Impĕratul arătă óspelui sĕu, cu care se retrăgea din când în când în fundul lojei o atenţiune deosebită. Regina Elisabeta convorbea fórte animat cu cele două principese şi suridea în tóţe părţile.

S'a dat multă atenţie ambasadorului german, contele Eulenberg, care a vorbit mult cu vecina sa, dama de curte Bengescu, o femeiă distinsă şi cu trăsurĭ nobile. Damele române veniseră, ca şi Regina lor, fără bijuterii şi nu purtau nicĭ cercei.

Contele Goluchowski convorbea cu marea maestră a ceremoniilor, baronésa Limpöck, şi a făcut o visită lungă în loja damei de curte contesa Mikes.

Impĕratul, óspeţii sĕi şi membrii familiei imperiale, rĕmaseră până la sfîrşitul representaţiei.

„Agenţia Română“ comunică cu data de 7 August telegrama următóre: Ischl, 7 August. Părechea regală a României a plecat la amédĭ la Insbruck cu tren special. Impĕratul şi împĕrătésa s'au dus la hotelul Elisabeta, de unde au condus pe óspeţii lor la gară, unde se găseau deja membrii familiei imperiale, suitele lor şi contele Goluchowski. Majestăţile Lor şi-au luat reciproc adio în modul cel mai cordial.

Veştĭ triste.

Giurgeu, 6 August n. 1895.

Onorată Redacţiune!

Cam rar ţi-se dă ocasiune, ca sĕ mai cetescĭ ceva prin foile nóstre politice şi de prin ţinutul Giurgeului, care adăpostesce în sînul sĕu mii de suflete românescĭ. Din tóte unghiurile locuite de Românĭ, vedĭ că se publică convocărĭ la adunările despărţĕmintelor „Asociaţiunei“, numai Giurgeul dórme dus, nu dă nicĭ un semn de viéţă.

Óre nu s'ar puté forma şi în acest ţinut un despărţĕmênt al „Asociaţiunii Transilvane“, care sĕ aibă cel puţin atâţia membrii, câţĭ are cel al Turdei, sĕu al Treiscaunelor? Eu sunt sigur, că da, cu atât mai vêrtos, că astădĭ Giurgeul are o cunună frumósă de bărbaţĭ inteligenţĭ, prin vinele cărora mai curge un sânge de Român.

Dér nu numai că s'ar puté aşa ceva, ci e chiar neapĕrat de lipsă sĕ se facă, décă voim sĕ mai esistăm, ca Românĭ; e timpul suprem, ca şi noi sĕ ne constituim într'o societate bine organisată şi cu basă solidă, pentru a puté contrasta cu bărbăţiă atacurilor vehemente, îndreptate asupra nóstră de-o parte, ér de alta pentru a contribui şi noi, după puterĭ, la înaintarea bunăstărei poporului românesc din acest ţinut, care cu paşĭ repedĭ se apropie de decadenţă şi ruină totală, fiind stors şi supt până la mĕduvă de lipitorile streine.

Aruncând o privire generală peste comunele românescĭ din ţinutul acesta, sufletul trebue sĕ ţi-se âmple de durere. Abia se află într'o comună câte 45 proprietarĭ, carĭ sĕ nu fie îngreunaţĭ cu datorii; majoritatea covîrşitóre e înfundată în datorii pe la cămătarĭ armenĭ. Ce e mai mult, mulţĭ au datorii contrase dela privaţĭ tot Armenĭ — decâte 10—15 anĭ, — fără a fi plătit măcar cât de puţin din capital. Ómenii plătesc în fiă-care an camete grase şi marĭ, parte în natură parte în banĭ, şi astfel au devenit jobagii, sĕu mai bine dis tributarii Armenilor din acest ţinut*).

O privelisce înfiorătóre ţi-se înfăţişéză, când vedĭ, cum cămătarii despóie pe sermanii ómen Ĭde vite, oi, mânând turme întregĭ din o biétă comună, lăsându-i pe cei mai mulţĭ, fără pic de milă şi considerare, aprópe în drum. De vre-o 2—3 anĭ încóce au început a li-se licita moşiile moştenite dela părinţĭ, carĭ mai tóte au trecut în mânile strĕinilor pentru preţurĭ bagatele, aşa încât astădĭ proprietarii de odinióră numai din graţia stăpânilor lor mai locuesc prin vechile lor cămine, avênd de a solvi la an anumite taxe.

La tóte aceste mai adaug şi impregiurarea, că comunele românescĭ absolut nicĭ un isvor de venit nu au, cum au de esemplu comunele secuescĭ de pe aicĭ. carĭ dispun de mulţime de munţĭ, ce aduc la an ḑecĭ de mii de florenĭ venit curat, — şi aşa tóte greutăţile şi dările în comunile românescĭ cad pe umerii poporului.

Din acéstă stare tristă a lucrurilor a urmat apoi şi o decadinţă morală îngrozitóre, care a străbătut ca fulgerul şi prin colibele de prin creerii munţilor. Beuturile spirtuóse au trecere de tot mare; mirarea şi jalea te cuprinde vĕḑênd în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ, cum alérgă mulţimea cu mic şi mare la Jidanĭ, ale cărora cârciume de regulă sunt îndesuite stup.

După tóte aceste cred, că ar fi timpul suprem, ca sĕ ne treḑim odată din amorţélă, sĕ ne închiegăm şirurile, ca mână în mână lucrând, sĕ ne scăpăm de periculul, care ne ameninţă cu nimicire totală. Pentru a ajunge la ţintă, mijlocul cel mai bun ar fi, după părerea mea, de-ocamdată *formarea unui despărţĕmênt nou al „Asociaţiunei transilvane“ în Giurgeu.* Avis decĭ celor chiămaţĭ şi cu durere de ném din acest ţinut!

uva.

*) Trist de tot! Pentru-ce Românii nu înfiinţéză o bancă propriă a lor, orĭ pentru-ce nu cer măcar dela o bancă mai mare de-ale nóstre, ca sĕ înfiinţeze acolo o agentură? *Red.*

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 10 August. (Telegr. part. a „Gas. Trans.“) Principele Ferdinand al Bulgariei a plecat adĭ la Sofia. „Fremdenblatt“ află, că principele e hotărît a proclama în 14 August *Bulgaria regat independent.*

Sórtea ocnarilor din Mureş-Uióra.

Uióra, 8 August n. 1893.

In colónele preţuitei „Gazete“ se arătase pe larg starea nenorociţilor ocnarĭ din M.-Uióra. De atuncĭ sunt vre-o doi anĭ şi nu s'a mai scris nimic. Aşteptam din ḑi în ḑi, ca sĕ se pună odată capĕt acelor suferinţe, ce au avut sĕ îndure bieţii ocnarĭ, dintre carĭ partea cea mai mare sunt Românĭ. Acum apropiându-se afacerea de sfîrşit, viu sĕ arăt in puţine cuvinte, cum se face dreptatea în ţéra ungurésca.

Ocnarii, ne mai putênd suferi batjocurile şi fărădelegile mai marilor lor, înaintasară la ministeriu o cerere prin o deputaţiune de 6 persóne, în 6 rêndurĭ, cerênd sĕ li-se înmulţéscă cât de puţin salariul şi sĕ li-se uşureze sórtea, dér tot de atâtea-orĭ deputaţiunea s'a reîntors cu promisiunĭ góle. Fiind-că mai marii ocnei, cu scirea cărora şi-au înaintat ocnarii cererea la ministeriu, tot acusau pe ocnarĭ, ca pe nisce turburătorĭ, ocnarii încă s'a apucat şi au dat de gol tóte ticăloşiile, prin carĭ mai marii ocnei păgubiau nu numai pe bieţii ocnarĭ, ci şi statul. Mulţime de furturĭ, defraudărĭ, înşelăciunĭ, sĕvêrşite de mai marĭ, se publicară cu numĕrul şi numele persónelor în mai multe foi unguresci, ca „Erdélyi Hiradó“, „Magyarország“ „Közérdek“.

Ocnarii s'au rugat de ministru, ca sĕ li-se trimită un comisar. Acesta a sosit şi s'a întors fără nicĭ o ispravă, secretarul Bardosy încă sub Wekerle. Plângerile ocnarilor nu au încetat însĕ nicĭ sub actualul ministru de finanţe Lukács; au sosit doi comisarĭ, carĭ au întrebat pe cei 140 ocnarĭ, carĭ au arătat fărădelegile, décă sunt adevĕrate cele scrise prin foi, ér ei au rĕspuns, că da, aducênd fiă-care dovedĭ puternice.

Mai marii ocnei, vĕḑênd acestea, pe cei ce i-au pîrît s'au apucat sĕ-i pedepsésca, pe unii îi degradară, ér pe cei şése, carĭ luară parte în deputaţiune îi lipsiră cu totul de lucru, aşa că timp de 2 anĭ au trebuit sĕ flămândéscă, de-órece avere nu au şi altă măestriă nu sciu.

Abia în 23 Iulie n. c. a sosit al treilea comisar, care îi puse érăşĭ în slujbă pe cei şése, dér numai ca pe nisce streinĭ, fără a se bucura de favorurile avute. Acésta a făcut'o după o céртă de 7 óre, în care timp de géba i-a fost încercarea de-a face pe ocnarĭ sĕ se lapede de cei 6 conducĕtorĭ ai lor.

D-le Redactor! Óre mai póte fi vorbă de dreptate, când cei ce arată furtul sunt în asemenea mod pedepsiţĭ, ér cei ce săvêrşesc furtul sunt numai strămutaţĭ la alte ocne? Décă acusele ocnarilor sunt adevĕrate, pentru ce sunt pedepsiţĭ? Décă nu sunt adevĕrate, pentru ce au fost strămutaţĭ mai marii ocnei?

Fiind-că nimenea nu a desminţit furturile şi defraudĕrile arătate cu numĕrul şi specia în foile maghiare, orĭ şi cine va crede, că ocnarii au dreptate. Déca însĕ au dreptate, astfel sunt ei rĕsplătiţĭ? Din cererile lor, afară de ½ cruceriu, ce li-se luase cu nedreptul, şi de o mĕsură, ce s'a pus în ocnă, nimic nu li-s'a dat. S'au adus pentru ei însĕ, ca rĕsplată, mulţime de legĭ, ce li-s'au cetit adĭ în 8 l. c., carĭ sunt pe cât de aspre, pe atât de ridicole.

Un binevoitor.

Istoricul

de 100 anĭ al şcólei române din Chelmac.

Cu ocasiunea adunărei generale a învĕţătorilor românĭ din protopopiatul Lipovei, ţinută la 30 Aprilie v. c. în comuna Chelmac, d-l *Teodor Popa*, învĕţătorul român din acéstă comună, cetì o disertaţiune de fórte mare interes.

In partea întâia a disertaţiunei, d-sa vorbì despre înaintarea culturei la diferitele popóre din timpurile cele mai vechĭ, vorbi despre cultura Grecilor şi mai ales a vechilor Romanĭ, strĕmoşii noştri, despre carĭ istoria spune, că la venirea Mântuitorului nostru Isus Christos erau cel mai puternic şi tot-odată şi cel mai cult popor în lume, ér când divul Traian ne-a adus pe noi Românii aicĭ în Dacia, strĕmoşii noştri veniţi pe acest pământ, erau mult mai înaintaţĭ în cultură, decât poporul, pe care l'au aflat aicĭ. Au urmat însĕ timpurĭ grele pentru fiiĭ lui Traian, aduşĭ în Dacia. Fiind ei departe de mama lor Roma, mulţime de popóre barbare începuseră sĕ dea năvală asupra lor, aşa că nu-i mai rĕmânea timp acestui nobil popor de sânge şi de viţă, de a se interesa de înaintarea în cultură, ci pururea trebuia sĕ stea cu arma în mână, pentru a se apĕra în contra vrăşmaşilor, şi era legat de gliă, de lucrarea pământului şi crescerea vitelor, din care îşĭ agonisia hrana vieţii.

Pe lângă tóte aceste lupte şi greutăţĭ însĕ, strămoşii noştri şi-au păstrat cu scumpătate limba, legea şi naţionalitatea, căcĭ după cum ḑice poetul: „*Limbă, ţéră, vorbe sânte la strămoşĭ erau*“. Ear după-ce năvălirile popórelor barbare au mai încetat, şi

---

femeiă deşteptă şi bună de gură, a pus iute-iute lucrurile la cale.

— Lasă, Smarando, nu-ţĭ mai strica inima, fă cum îţĭ spui eu, ş'ai sĕ vedĭ c'are sĕ fiă bine. Şi el e singur la părinţĭ, şi n'are nicĭ un cusur... ómenĭ cuprinşĭ.... fruntea satului...

— De, décă ḑicĭ tu...

Şi Smaranda nu mai putù vorbi. Simţì, că i-se pune un nod în gât. Lacrimile o podidiră.

II.

„Poi, cum sĕ nu-l ştim? că dór a venit cam desişor în vara asta la horă la noi, da se ţinea tot rasna...

— Hei, ca omu strĕin.. Dinule, mamă, spune şi tu ce-va, c'or crede ómenii, că eştĭ mut.... Or póte nu ţi-i dragă fata, îi fi ḑicênd, că-i urîtă.... mai scii?

Dinu şedea mai de oparte pe capătul laviţei, se uita în jos şi îşĭ învârtea pălăria în mânĭ. Ilinca mângăia un pisoiu, care torcea ş'o tot îmboldea cu capul. Pe Catrina o umfla rîsul. Ii venise în minte vr'o ghiduşie, că făcu semn celor-l'alte două femei, — tustrele se dădură lângă uşă, şoptiră ceva, se audi un chicotit de rîs înfundat: apoi Smaranda dregându-şĭ glasul:

— Ei, ia sărutaţi-vĕ acum, copii, sĕ vĕ vedem....

Dinu se făcù roşu ca sfecla, Ilinca îşĭ ridicà ochii şi privì îngrijată la mă-sa.

— Hai Dinule, mamă, mişcă-te, — ce, vréi, sĕ viă fata la tine? Mai lasă focului pălăria ceea, c'ai învârtit'o destul.

Flăcăul ruşinat, făcù, şovăind, câţĭ-va paşĭ, neteḑindu-şĭ cu dosul mânei mustăcióra lui bălae.

Se opri sastisit înaintea fetei, şi întorcându-şĭ capul spre cele trei femei, ḑise c'un aer nenorocit, desperât:

— Décă nu vrea....

— Ilinco, sărută-l tu, fată, că lui 'i-e ruşine....

Sfiicioşĭ, stângacĭ amêndoi, se iau de mână şi sĕ sărută. Smarandei i-se umplu ochii de lacrimĭ.

— Noroc sĕ vĕ dea Dumneḑeu.... sĕ fiţĭ cuminţĭ.... sĕ vĕ iubiţĭ şi sĕ trăiţĭ bine.

Dér ei nu mai aud, nu mai vĕd, nu mai pricep nimic. Cu ochii în pămênt, tăcuţĭ, şed amêndoi pe pat, lângă téncul de lăvicere şi strae înalt până la podele; pisoiul între ei tórce şi sĕ răsfaţă, mâinele lor îl netedesc, în neştire.

Ilinca îşĭ aduce acum aminte de flăcăul acesta voinic şi frumos, care venea în tóte Duminecile la horă şi care sta de-o parte, răzimat în bâţul lui de corn lustruit, şi se uita tótă vremea la ea; nu bea, nu vorbia cu nimenĭ, şi nicĭ-odată nu s'a prins în joc. Părea aşa de trist, încât Ilinca îşĭ închipuia, că trebue sĕ-i fi murit mama, şi se uita la el cu milă.

— Ţi'i drag? o întrebă Smaranda, când rĕmase numai cu ea.

Ilinca privì galeş în ochii măsei, vru sĕ spună ceva, buzele-i tremurară ş'o podidi plânsul.

Smaranda o apucà în braţe spăriată.

— Ce ai? Spune, drăguţa mamei.... spune-mĭ mie tot... Şi cum îi vrea tu, aşa are sĕ se facă.

Cu glasul înăbuşit de plâns, Ilinca bîlbîi:

— Mămucă, nu vréu sĕ mĕ duc în strĕinĭ... nu vréu sĕ plec de lângă tine.

— Da tacĭ, fată hăi, par'că Mânzaţii îs peste lume? Ce-i a trece délul? N'ai sĕ fii bucurósă de noi... în tóte ḑilele avem sĕ ne vedem. De asta sĕ nu ducĭ tu grijă, Ilincuţo..

Şi bietei mame, i-se rupea inima, când se gândea, că peste o sĕptĕmână are sĕ-i rĕmâe casa pustie; dér când avem nevoe sĕ mângâiem pe alţii, pare că uităm propria nóstră durere.

— Tu spune-mĭ mie atâta.... décă ţi-i drag.....

— Mi-i drag, mămucă, da când mĕ gândesc....

— Ei, lasă, nu te mai gândi şi tu acu... Ia'n audĭ, vine vaca, fugĭ repede de închide viţelul....

Sórele asfinţea. Dumana întindea gâtul la pórtă şi mugia, era aşa de duios mugetul ei!... Din fundul livedii viţelul o auḑise, îi rĕspunsese, şi venea, venea în gónă, cu códa îmbârligată, cu botul întins.

— O, sărăcuţul, cum trage la mama lui!

Şi Ilinca îl duse'n ocol, aprópe pe sus, ca sĕ nu-i facă durerĭ. Viţelul se sbă-

d'ipă-ce li-s'a mai dat şi Românilor cât de puţin răgaz, ca sĕ mai rĕsufle, cel dintâiu lucru al lor a fost, ca sĕ îngrijéscă de cultura lor naţională.

Cam acesta este cuprinsul părţii întâi a disertaţiunei d-lui învĕţător din Chelmac T. Popa. In partea a doua arată istoricul de 100 de anĭ al şcólei române gr. or. din Chelmec, care este una dintre cele mai vechĭ şcóle românescĭ. Silinţa d-sale, de-a scrie acest istoric, e fórte de lăudat, şi nu putem recomanda în deajuns şi celor-l'alţĭ învĕţătorĭ românĭ, ca sĕ facă asemenea d-sale.

Eată ce ne spune d-l T. Popa despre trecutul şcólei din Chelmac:

Românii din Banat, ca şi fraţii lor din alte părţĭ, avură de-a suferi multe, aşa că abia după depărtarea Turcilor s'a putut înfiinţa o episcopiă în Lipova, dela care e fórte probabil, că comunele învecinate, precum e şi Chelmacul, au căpĕtat preoţĭ şi dascălĭ, carĭ învĕţau tineretul a ceti şi a cânta. Despre o şcólă formală aicĭ în Chelmac nu avem însĕ date sigure, decât numai dela anul 1793, când s'a înfiinţat acéstă şcólă din pétră de codru prin locuitorii de atuncĭ, avênd ca învĕţător pe Georgiu Marcoviciu.

La acéstă şcólă, care era zidită mai mică, după trebuinţele de atuncĭ, îşĭ trimiteau copiiĭ şi unii locuitorĭ de prin comunele vecine. Se vorbesce în popor, că fiind Chelmacul cetate, ale căreia ruinĭ de-altmintrelea se vĕd şi astădĭ, stăpânitorii cetăţii (cavalerĭ) au sprijinit comuna Chelmac cu sfaturĭ bune, ajutându-i şi în causele şcolarĭ, căpĕtând ast-fel ómenii îndemn la învĕţătură.

Tot dela popor (tradiţiune) am aflat, că înainte cam cu 150 anĭ, s'ar fi aflat în comuna Batta, din comitatul Caraş-Severin, un învĕţător mai cualificat, care aduna la sine tinerimea, ce voia a se pregăti pentru de-a fi învĕţătorĭ. Cu aceştia el îşĭ lucra vara pămêntul, ér érna îi instrua în cetire, scriere şi cântare. La urmă el da elevilor sĕi câte-un document numit „*Asignata*“ cu care întrau apoi în serviciul şcólei.

La acel învĕţător se presupune, că s'a cualificat şi învĕţătorul din Chelmac, Georgiu Marcoviciu, care a funcţionat, ca învĕţător aci până la anul 1800. Dela 1800 până la 1813 a funcţionat ca învĕţător Ioan Igrişan, cu aceeaşĭ cualificaţiune, ca şi înaintaşul sĕu.

La 1812 s'a deschis preparandia română gr. or. din Arad, prin graţia Maiestăţii sale Francisc I, fiul împĕratului Leopold. Din acéstă preparandiă, despre care cu drept cuvênt dice A. P. Ilarian în istoria sa, că „cultura Românilor din Ungaria are de a-se mulţumi preparandiei din Arad şi zeloşilor ei profesorĭ“, la anul 1813 şcóla din Chelmac a căpĕtat pe învĕţătorul bine cualificat Georgiu Ştefănescu, născut în Chelmac.

De însĕmnătate este, că pe timpul acestui învĕţător s'a regulat, printr'o comisiune din partea guvernului ţĕrii şi prin antiştii acestei comune, salarul definitiv învĕţătoresc, încheind un contract tipărit în limba română şi germană şi subscris de comisiunea direcţiunei regescĭ a districtului Caransebeş şi de antiştii comunalĭ ai acestei comune. Contractul se păstréză în archivul consistorial din Arad.

Acest contract dovedesce, că deşi în timpurĭ relativ mai critice pentru noi, stăpânirea de atuncĭ însĕ respecta mai mult ca astădĭ biserica, confesionalitatea şcólei, limba şi naţionalitatea, deşi atuncĭ nu aveam o autonomiă ca astădĭ.

Urmând timpurĭ mai bune şi cunoscênd poporul tot mai mult folosul învĕţăturei, la anul 1858 s'a reînoit acéstă şcólă după forma ce-o are astădĭ, sub conducerea vrednicilor locuitorĭ de atuncĭ: Parteniu Ştefănescu preot, Ioan Nicolescu jude comunal, Ioan Ionescu Nr. 203 şi Nicolae Simeon Nr. 20, ca juraţĭ comunalĭ.

In acéstă şcólă, pe la începutul seculului de faţă, au primit învĕţătura mai mulţĭ tinerĭ din comunele vecine, carĭ se pregăteau spre trépta preoţéscă séu învĕţătoréscă; dintre carĭ amintim pe următorii: Teodor Mihailovicĭ fost preot în Lalaşinţ, Teodor Popescu fost preot în Belotinţ, N. Sofroniu fost preot în Căpruţa, N. Jivan fost preot în Conop, Teodor Şocaţ fost învĕţător în Dorgoş etc.

In acéstă şcólă au servit în timp de 100 anĭ următorii învĕţătorĭ: 1) Georgiu Marcoviciu dela anul 1793—1800; 2) Ioan Igrişan dela anul 1800—1813; 3) Georgiu Ştefănescu dela anul 1813—1825; 4) Arseniu Nichiciu, născut în Arad, 1825—1832; 5) Milentie Ştefănescu n. în Chelmac, 1832—1856. Sub acest învĕţător s'a îmbunătăţit salarul învĕţătoresc după cum este astădĭ, (prin energicul consilier de şcóle din Timişóra, Ioanoviciu). 6) Georgiu Rusanda, născut în Petroman, comit. Torontal, dela 1856—1859; 7) Georgiu Puticiu, născut în Lipova dela 1859—1874; De acest învĕţător au rĕmas mai mulţĭ elevĭ bine instruaţĭ şi în cântările bisericescĭ. 8) Teodor Popa, născut în comuna Şoim de lângă Beiuş, comit. Bihor, din 29 Aug. 1874 până în present.

Ca învĕţător actual, mĕ simt fericit, că sub activitatea mea de învĕţător a ajuns acéstă şcólă a-şĭ serba iubileul sĕu de 100 anĭ. Doresc din inimă, ca bunul Dumnedeu sĕ ajute acestei şcóle naţionale, ca sĕ prospereze prin înaintarea învĕţămêntului, putêndu-şĭ odată serba cu fală şi iubileul de 200 anĭ, tot în caracterul sĕu confesional şi în religiunea străbună gr. or.

Chelmac, 1895.

Teodor Popa,
învĕţător.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Petrecerea *tinerimei române din Zernescĭ*, ce se va da mâne, Duminecă séra, are următorul program:

Programa: 1) Rugămintea din urmă, de G. Coşbuc, declamată de Iancu Ioanovicĭ; 2) Nor de vijeliă, de W. Humpel, cântată de N. Sperchez; 3) Jidanul călare, poesie de T. Speranţă, declamaţiune; 4) Fantasie brillante sur des airs roumanis, de L. de Santis, Op. 4 pentru flaut, esecutat de V. Bude; 5) Duşmancele, poesiă, de G. Coşbuc, declamată de D-şóra Anica Sperchez.; 6) *Vecinătatea periculósă*, comedie într'un act după Kotzebue. Persónele Petecescu, croitor d-l A. *Badiu*; Săftica, epitropisita lui — d-şóra Aurelia *Gogonea*. Goleanu, tînĕr neguţtor bogat — d-l Iancu Ioanovicĭ; Ioniţă, servitorul lui — d-l I. Mânăilă. Zamfira, modistă — D-ra *Elena Eremie Nan*. După producţiune joc., In pausă „Căluşerul şi Bătuta.“

*

Concert împreunat cu joc va arangia *tinerimea studiósă din Liget* Duminecă, 18 August st. n., în grădina, eventual în sala scólei confesionale gr. or. din Liget. Comitetul arangiator: Corneliu Teaha, preşedinte; Titus Popoviciu, vice-preşedinte; Danilă Cereguţiu, cassar. Petru Arnăutu, notar. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea de persónă 30 cr., de familiă 1 fl. Venitul e destinat scolarilor sĕracĭ. Suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică. — Trăsurile vor aştepta óspeţii la gara din Şag şi Jebel, la órele 12 a. m. şi 3 p. m.

Programa. 1) „Motto“. cor. 2) „Cuvênt de deschidere“, de d-l Corneliu Teaha. 3) „Bobocele şi inele“, de I. Vidu, cor. 4) „Coriolanu“, de V. Budescu, decl. de Iuliu Luchiciu. 5) „Nu mĕ uita“, cor. 6) „Cel mai bun vis“, poesie de Speranţă, declamată de domnişóra Măriora Lenger. 7) „Moţul la drum“, cor. 8) „Movila lui Burcel“, poesiă de V. Alesandri, decl. de Danilă Cereguţiu. 9) „Scóte capul pe feréstră“, cor. 10) „Peneş Curcanul“, peosiă de V. Alesandri, decl. de Ioan Lenger. 11) „Coróna Moldovei“, cor. 12) „Libertatea“, poesiă de A. Mureşianu, decl. de G. Covaciu. 13) „Doina“ de J. Vorobchieviciu, cor. 14) „Norodul şi negustorul“, dialog de A. Panu, declamată de Petru Arnăutu şi Ioan Lenger. 15) „Cuvênt de închidere“. 16) Marşul român“ de I. Vidu, cor.

Necrolog.

Ernestine Manu născ. Aringer, ca soţiă, Emiliu Manu ca nepot şi alţĭ numĕroşĭ consângenĭ, cu inima frântă de durere anunţă încetarea din viéţă a iubitului şi mult regretatului soţ, unchiu şi consângean.

Gabrielu Manu de Boérfalva

advocat, fost jude suprem în Comitatul Solnoc interior, membru fundator al „Asociaţiunei Transilvane“, presidele senatului scólei principale gr. cat. din Lăpuşul Ung. etc

întêmplată după un morb repentin, în 9 August a. c. la 3 óre diminéţa în anul al 71-lea al vieţei şi al 19-lea al fericitei sale căsĕtorii.

Inmormêntarea scumpului defunct se va face în 11 August a. c. la 3 óre d. am.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Deşiu, 9 August 1895.

Nebunia.

I.

Ţiţîna vieţei omenescĭ este creerul. Tóte puterile, tóte lucrările şi tóte mişcările omului se întorc în jurul acestei miraculóse ţiţinĭ. Sciinţa, măestria, politica, bucuriile şi tristeţele vieţei, cu un cuvênt însă-şĭ viéţa atêrnă de bunăstarea creerului.

Dér tocmai pentru-că creerul e locuinţa înţelepciunei şi ţiţina vieţei morale a omului, el este partea cea mai gingaşe şi mai simţitóre, din corpul omenesc. El simte şi ia parte la tóte suferinţele corpului; ajunge sĕ aĭ o durere la un deget, la stomac, séu la orĭ-care parte a trupului, pentru ca acéstă durere numai decât sĕ-o împărtăşéscă şi creerul, făcêndu-ne cunoscută suferinţa sa prin durerĭ de cap, prin lipsa de somn, prin neputinţa de-a lucra cu mintea (scrie, ceti, judeca ş. a.). Din contră însĕ, când creerul este bolnav, cele-l'alte părţĭ ale trupului nu simt şi nu sufer împreuna cu el. Pe nebun nu-l dóre nimic, măcar-că creerul lui este bolnav.

Fiind creerul atât de gingaş şi simţitor, urméză de sine, că el este şi fórte espus la înbolnăvirĭ. Décă înbolnăvirea se întêmplă în grad mai mic, dicem de obiceiu, că bolnavul este *tîmpit*, *năuc*, *hebăuc*, *prost* etc.; décă însĕ înbolnăvirea se întêmplă în grad mai mare, o numim *nebuniă*, *stropşélă* etc.

Causele înbolnăvirei creerului sunt fórte multe. Cunoscutul proverb latinesc dice: *mens sana în corpore sano*, adecă *minte* (creer) *sănĕtósă este în corp sănĕtos*. In acest proverb se cuprinde întrégă evangelia higienică a creerului. *Tóte acele cause, carĭ contribue la slăbirea, orĭ îmbolnăvirea trupului, aduc după sine şi slăbirea orĭ îmbolnăvirea creerului.*

Pe sub pielea corpului se-află nisce firicele nemĕsurat de subţirĭ, numite *nervi*, carĭ străbat în tóte părţile corpului şi stau în strînsă legătură cu creerul şi cu măduva spinărei. Prin aceste firicele i-se împărtăşesc creerului tóte simţirile;

---

tea în braţele ei. Aşa or s'o răpéscă şi pe ea de lângă mă-sa!

III.

E tómnă. De mînecate Dinu a înjugat ş'a pornit la têrg cu douĕ chile de grâu. La „Crucea Tătarului“, unde cotesce drumul, el îşĭ mai întórce odată capul şi se uită lung spre căsuţa albă din dreptul bisericei, şi pe când cei-l'alţĭ cărăuşĭ flueră de răsună valea, gândul lui mĕsóră depărtarea până la têrg şi înapoi, şi i-se pare un véc de om până s'o vedea ér acasă.

Ilinca a eşit c'un căuş de grăunţe sĕ dea de mâncare la pasĕrĭ, dér în prag a simţit, ca un fel de ameţélă; i-se muiară piciórele de pe la genunchĭ şi faţa îi asudă de-odată. Se aşedă jos pe prispă; pasĕrile flămânde dĕdură busna la căuş. Ea le goni, luă cu pumnul grăunţele şi le aruncă în bătătură; într'o clipélă nu se mai zări fir de păpuşoiu.

Sórele se înalţă încet dintre copacĭ. Ilinca stă nemişcată pe prispă. Ochii ei cată uitiţĭ în spre pădurea arămie, care îmbracă délul din faţă. Pe acolo a venit ea acum douĕ lunĭ, în car împodobit cu scule, cu alai mare, în cântece de lăutarĭ, în chiuiturĭ vesele şi pocnete de pistóle...

O, cum i-se rupea inima de jale, cum se bocea, şi cum ar fi vrut sĕ móră în césurile acelea; şi nimenea n'o pricepea! Gândul ei dornic străbate pădurea şi ese la luminiş, în valea Pleşescilor, vede cărăruşa albă, care tae de-adreptul prin curătură şi duce la căsuţa lor, vede salcia din pórtă, coşerul din fundul ogrăzii, ciulinii şi nalba de pe lângă gard, cânele culcat în pragul uşii, stâlpul lustruit din mijlocul tindii, râşniţa din colţ, vatra de care se ţinea, când era mică; şi tóte lucrurile de acolo i-se par vii, sfinte, pline de farmecul unei poveştĭ frumóse, pe care a trăit'o şi în vecĭ n'are s'o mai uite.

Mereu se întrébă: Óre ce face mama în vremea asta? Şi în mintea ei se deşteptă, cu tóte amănunţimile, viéţa, obiceiurile de acasă. Ce deosebiţĭ i-se par ómenii de aicĭ, şi locurile, şi copacii şi aerul.

In casă îi e urît, afară îi e urît. Satul e pus într'o vale umedă şi întunecósă, ómenii sunt urîţĭ şi rĕi, vitele slabe, pomii strâmbĭ şi chirciţĭ, apa sălcie.

— Bună dimineţa Ilinco!

— Da... când ai venit?

Şi rumenă de bucuriă se repede înaintea flăcăului, care stă la pórtă şi nu îndrăsnesce sĕ între. E Ghiţă al Popii. In clipa aceea Ilinca crede, că vede pe mă-sa, pe tată-sĕu, hora din Plăşescĭ, şi tótă copilăria ei. Il poftesce în casă. E aşa de zăpăcită, încât nicĭ n'a prins de veste, că Ghiţă intrând, a tras závorul la uşă; ea îi dă zor cu întrebările şi nu bagă de sémă, ce privirĭ de tâlhar şi de ucigaş s'aprind în ochii lui, şi ce împrăsciat se uită, şi cum îi tremură buzele când rĕspunde. Hainele lui mirósă a Pleşescĭ. Ii ia pălăria şi băţul, şi le ţine în mână, cu drag: sunt din satul ei.

— Ilinco, îţĭ mai aducĭ aminte de când te-am sărutat, atuncĭ la horă?

Ilinca rîde. El o cuprinde cu braţul stâng de mijloc, cu cel drept de grumajĭ, ş'o sărută, ca atuncĭ la horă.

— Şedĭ binişor... sĕ nu vie cine-va...

Şi ea dă sĕ se desfacă, dér braţele lui o strîng şi mai tare, mai pasionat. Ilinca înţelege, şi îl îmbrâncesce cu gróză...

— Ce, eştĭ nebun?

S'aud bătăi furióse în uşă, apoi un glas desperat:

— Ilinco! fiţĭ-ar de cap.... deschide odată!

— Sócră-mea!

Şi Ilinca se repede la uşă şi descue, Ghiţă o smâncesce de códe strigând: „Nu descuia, că se face mórte de om!“

Rada isbesce uşa de părete.

— Ce cauţĭ tâlharule aicĭ?

Şi vĕnătă, cu ochii holbaţĭ, se năpusti ca o fiară, dér Ghiţe o îmbrânci cât colo, îşĭ îndesă pălăria pe ochĭ, eşi bodogonind, ş'o tulì pe cărare la dél într'o hămăială de cânĭ asurditóre.

— Aşa? Va sĕ dică de-aestea mi-aĭ fost mătăluţă? Te încui cu tălharu în casă....

— Da sĕ-mĭ plesnéscă ochii, mamă...

— Tacĭ nu te mai jura, căţea afurisită! Nu te pândesc eu? De adĭ diminéţă, de când îmĭ stai în prispă ş'aştepţĭ sĕ-ţĭ viă craiul. Lasă, că te cuminţesc eu, — sĕ vie Dinu, ş'om vorbi noi, jupânésă Ilinco! Hei, acu plângĭ, scim noi de astea, lasă, lasă!

tocmai ca şi prin firele unui tele graf, nimic nu se póte întêmpla în trup, fără ca sĕ nu simţă creerul. De aci se esplică numĕrósele cause, carĭ contribue la turburarea creerului. O sguduitură puternică a nervilor póte sĕ aducă după sine şi sguduirea până la nebuniă a creerului. Aşa s'au întêmplat casurĭ, că primind cine-va o lovitură puternică asupra capului, 'i-s'au sguduit şi creerii şi a nebunit.

Sunt apoi unele bóle (mai cu sémă sifilisul), carĭ storcênd puterea din trup, storc prin acésta şi puterea creerului, pe care-l tîmpesce şi duce la nebuniă. Apoi pĕcatele tinereţelor de orĭ ce fel (escesele sexuale, masturbaţiunea etc.) sunt fórte adese-orĭ causa nebuniei, căcĭ prin ele se sécă puterea trupului şi ast-fel se slăbesce şi creerul, care prin iritaţiunea nervilor se irită şi el, şi duce la nebuniă.

Dér orĭ cât de multe ar fi causele, carĭ produc nebunia, nicĭ una nu este atât de îngrozitóre, ca *alcoholismul*, otrava cea mai teribilă, ciuma veacului de aḑi, care face atâtea victime şi care îmulţesce într'un mod atât de grozav numĕrul nebunilor.

Incă în veacul trecut era cunoscut, că beuturile spirtuóse têmpesc mintea şi duc la nebuniă. Rush, care a studiat cel dintâi, la începutul veacului nostru, urmările alcoholismului, a aflat, că a treia parte din nenorociţii, carĭ se aflau în casa de nebunĭ Pensilvaniană, aveau sĕ mulţuméscă nenorocirea lor beţiei. Cu cât beţia a luat mai marĭ întinderĭ, cu atât şi numĕrul nebunilor a crescut. In 1877 Dr. Sheppard aflà, că 40 dintre o sută de nebunĭ din Anglia şi-au perdut mintea prin rachiu. In Rusia, unde se bea mai mult rachiu, s'a constatat la 1857, că dintre 74 de bolnavĭ din casa de nebunĭ din Poltava, 64 de inşĭ au nebunit din causa rachiului. In Francia numĕrul celor ce nebunesc din causa rachiului este din an în an mai mare. Aşa la casele de nebunĭ Bicêtre şi Charenton s'a constatat, că tot dintre 100 de nebuni, la 1813, nebuniseră din causa rachiului 11, la 1852: 19, la 1865: 25, la 1870: 28. La Paris, Garnier a constatat, că dela 1876 până la 1888 numĕrul celor ce au nebunit din causa rachiului s'a duplat. Tot aşa stă lucrul şi în Germania.

In *România*, d-l Dr. George Mileticiu, iscusitul medic primar al casei de nebunĭ „Madona Dudu" din Craiova a constatat, că dintre 84 bolnavĭ, câţĭ au intrat în aceea casă dela 1 Ianuarie 1891 până la 1 Dec. 1894, 32 au nebunit din causa rachiului. După dările de semă ale Etoriei spitalelor civile din Bucuresci, în anul 1893 s'au presintat la consultaţiunile gratuite 3513 bolnavĭ, parte bărbaţĭ, parte femei, dintre carĭ s'a aflat, că 3489 au fost inveninaţĭ de alcohol.

Aceste cifre sunt înspăimêntătóre. Beţia, pe lângă că răpesce mintea omului, mai are şi urmărĭ grozave în familiă: Un tată beţiv va procrea un fiu cu marĭ aplicărĭ spre beţiă, acesta la rêndul sĕu va procrea un fiiu nebun séu idiot (hĕbĕuc), ér în a patra generaţiă familia se va stinge. Naţiunĭ întregĭ au degenerat şi s'au stins prin rachiu, precum boriginii din America, din Tasmania, din Noua-Seelandă, din Africa etc. A bătut césul din urmă, când omenimea trebue sĕ se deştepte şi sĕ vadă, că alcoholismul este o adevĕrată sinucidere a societăţii omenescĭ.

Date statistice asupra agriculturei din România.

In tómna anului 1891 şi în primăvara anului 1892, grâul s'a semănat pe o întindere de 1.496,072 hectare, din care 1308 hectare séu 0,09 la % în ţelină, 367,434 hectare, séu 24, 56% în ogóre simple (tolóce, bătătură), şi 1,127,320 hectare séu 75,35 la % în mirişte şi porumbişte (ciocălaişte). Grâul a ocupat 34% din întinderea pămênturilor cultivate cu cereale, 27% din culturile, ce s'au făcut în ţéră în anul agricol 1891—92 şi 11% din suprafaţa ţĕrei.

Producţiunea grâului a fost de 22.532,962 hectolitri, cu o mijlocie de 15,06 hectolitri la hectar. In greutate, producţiunea a fost de 16,883,965 cântare metrice (168,840 vagóne de 10 mii kilograme după terminologia întrebuinţată în comerciu). Greutatea mijlocie a unui hectolitru de grâu a fost de 74,9 kilograme, séu 60 livre englese bushelul (o mĕsură de 30 kilogr. în greutate).

Cultura grâului înfăţişéză deosebirĭ marĭ dela un judeţ la altul. Şése judeţe (Dolj, Teleorman, Vlaşca, Ialomiţa, Ilfov şi Romanaţĭ) ocupă mai bine de jumĕtate din cultura grâului, 51 la % din totala întindere a semĕnăturilor de grâu, ér cele-l'alte 26 judeţe au prin urmare ceva mai puţin de cât jumĕtate (48%).

Judeţele marĭ de câmp: Dolj, Teleorman, Vlaşca, Olt, Ilfov, Ialomiţa sĕmănă cu grâu între a patra şi a cincea parte a solului lor.

Judeţele de munte nu sĕmănă cu grâu de cât o mică parte din întinderea lor. Intinderea semănată cu grâu se coborâ în judeţul Muscel până la jumĕtatea de hectar, din o sută.

In Muntenia, acolo unde proprietatea mare este în general mai întinsă, cultura grâului covîrşesce mai în tóte judeţele de alungul Dunărei cultura porumbului. In Moldova, unde proprietatea mare este relativ mai rară şi mai puţin întinsă şi cea mică mai rĕspândită, cultura porumbului, hrana sătênului, covîrşesce pe aceea a grâului. Tot aşa este şi în judeţele de munte ale Munteniei.

Din datele culese resultă, că cultura grâului este óre-cum în raport direct cu întinderea pămênturilor de arătură ale esploataţiunilor agricole. Cu cât în judeţ esploaţiunile agricole au mai mult pămênt de arătură, cu atât sunt mai întinse şi sĕmĕnăturile de grâu în raport cu acele ale celor-l'alte cereale.

In privinţa producerei grâului, constatăm, că judeţele Dunărene: Dolj, Teleorman, Vlaşca, Ialomiţa, Ilfov şi Romanaţĭ, sunt marile nóstre producĕtóre de grâu, de óre-ce producţiunea lor covîrşesce pe aceea a restului ţĕrei, deşi suprafaţa lor nu este de cât 25% din superfaţa României.

Intru cât privesce producţiunea pe cap de locuitor, tot în acele şése judeţe găsim proporţiunile cele mai marĭ (12 hect. Ialomiţa şi Teleorman).

Producţiunea mijlocie la hectar este mai mare în Ilfov (21,31 hectol.), în Dâmboviţa (20,73 hectol.), în Teleorman (18,60 hectol.), adecă ordinea nu mai este aceeaşĭ, ca pentru întindere şi producţiune; nu în judeţele, carĭ au cultivat mai mult hectarul de pămênt a produs mai mult grâu, ci în judeţele acelea în carĭ cultura grâului este făcută mai cu îngrijire şi mai sistematic. Aşa, de esemplu, judeţele Roman, Némţu şi Putna, carĭ ca întindere de cultură vin în rêndurile 24,26 şi 29, şi ca producţiune totală în rêndurile 18, 24 şi 26: intru cât privesce producţiunea mijlocie a unui hectar, vin respectiv în rêndurile 4, 5 şi 6.

O cestiune de însĕmnătate mare este aceea a calităţei grâului, care se esprimă prin greutatea sa specifică. In România se obicĭnuesce, în vênḑărĭ, a esprima greutatea în livre, după mĕsurile englese întrebuinţate în general de cumpĕrătorĭ în porturile române.

Calitatea grâului produs în 1892 s'a stabilit în kilograme Media pentru ţéra întrégă a fost de 74,9 kilograme hectol., mergênd de 72,6 kilograme în Tulcea, 79,1 în Romanaţĭ.

Grâul fiind obiectul de căpetenia al comerciului român cu cele-l'alte ţĕrĭ, credem de interes a arăta şi ce cantităţĭ s'au exportat în anul ce a urmat recolta din 1892, adecă în anul 1892/93; s'a exportat 941 milióne kilograme grâu, şi peste 19 milióne kilograme făină. In raport cu recolta, proporţia exportului se socotesce de la 43—70%.

In Statele-Unite ale Americei, ţéră eminamente exportătóre de grâu şi prin urmare unul din cei mai puternicĭ concurenţĭ ai României, proporţia la % a exportului în raport cu recoltele nu trece peste 37 la sută.

Sĕ comparăm acum cultura grâului din anul 1892 cu aceea din 1862, spre a vedea desvoltarea, ce a luat acéstă cultură în timp de trei-ḑecĭ anĭ.

In 1862 erau puse în cultură cu grâu 697,885 hectare, cu o producţiune de 6,373.468 hectolitre séu o mijlocie de 13,53 hectolitri la hectar.

In 1892 s'au cultivat cu grâu 1,496.072 hectare, cu o producţiune de 22,532,962 hectolitre, séu o mijlocie de 15.06 hectol. la hectar.

Cu alte vorbe, în aceştĭ trei-ḑecĭ anĭ, dela 1862 la 1892 cultura grâului a crescut cu ceva mai mult de îndoit, cu 13 la sută.

Aceste date ne dau o indicaţiune asupra mersului agriculturei române.

Decă comparăm România cu principalele ţĕrĭ producĕtóre de grâne, găsim, că România ocupă rêndul întâiu în privinţa cătimei, ce ar fi venit de fiă-care locuitor al ţĕrei din recolta grâului (4,47 hectolitri de cap); rêndul al treilea în privinţa întinderei terenului, ce acéstă cereală ocupă din suprafaţa întregei ţĕrĭ (11,42 hectare cultivate cu grâu din 100); rêndul al noulea (cu 2,88% din producţiunea tuturor ţĕrilor), decă se ia la un loc tótă recolta de grâu a tuturor ţĕrilor trecute în tablou; şi rêndul al 11-lea, când este vorba de producerea mijlocie la hectar (15,06).

In Anglia producerea mijlocie a grâului la hectar se socotesce 28,13 hectolitre, în Danemarca 27,49, în Holanda 26,75, în Belgia 29,38, în Germania 16,30. în Ungaria 16,29, în Francia 15,27, în Japonia 16 hectol. etc.

P O V E Ţ E.

In contra parasiţilor. Pentru ca sĕ scăpăm animale micĭ de parasiţii de pe corpul lor, n'avem, decât sĕ le frecăm cu benzină. Acésta nu vatĕmă de loc nicĭ pielea, nicĭ lâna, deóre-ce evaporéză îndată. In chipul acesta parasiţii se înécă şi mor.

MULTE ŞI DE TOATE.

Obiceiŭ strĕbun.

Intre mulţimea de obiceiurĭ, pe carĭ le găsim la poporul românesc, este şi *beutul întru sănĕtatea altuia*, séu mai bine ḑis: *închinatul spre binele cuiva*.

La nuntă, la pomană, la clacă, orĭ la şeḑătóre, Românul dă pe rênd paharul cu

---

A doua ḑi Rada eşì înaintea lui Dinu la pórta ţarinei, şi până acasă nu i-a mai tăcut gura ş'atâta a sciut de bine sĕ-'i rĕscolésca inima şi sĕ 'i-o învenineze, încât bietul Dinu când a intrat pe pórtă, nu mai vedea înaintea ochilor; lăsà boii în jug, şi ca un turbat se repeḑì în casă. Ilinca se bocea cu capul în pernă. Dinu o înşfăcà de códe.

— Nu mĕ omorî, bădicuţă dragă, — stăi sĕ-ţĭ spun... fiă-ţĭ milă de mine, că nu ţĭ-am greşit cu nimic...

Dér el n'aude, nu vede, e nebun, — cu stânga o ţine strîns de pĕr şi cu drépta o lovesce peste ochĭ, peste gură — faţa Ilincăi e numai sânge. Rada în picióre, răḑimată cu spatele de uşă, se îngâmfă de bărbăţia feciorului şi-l întărîtă cu vorba:

— Aşa, sĕ se înveţe minte... ibovnic i-a trebuit? Auḑĭ neruşinata...... ḑiua în améḑa mare!... Tot satul scie... mai mare ocara!...

IV.

— Auḑĭ, fă Mărandă, ce spune Safta Ilióia, că ci c'a bătut pe Ilinca nóstră de-a fost s'o omóre bărbatu-s'o.

— Cum se póte... când?

— Sĕptĕmâna trecută... Ci c'ar fi prins'o sóeră-sa cu Ghiţă al Popii dela noi. Da stăi, femeiă hei, unde-o pornescĭ aşa ca o furtună? Mărando!... Vino, înapoi, c'om merge mâne împreună!... Tii... Dómne, ce ţi-e cu nebunu!...

Si Vasile se uită lung după ea cum sue cărarea într'e fugă. Fluerà nĕcăjit, se scarpină în cap, ş'o lasă în plata lui Dumneḑeu,

Sórele scăpătà după dél, când Smaranda eşì din pădure. Ea o luà de-adreptul prin viile ómenilor. Nicĭ odată nu i-se păruse aşa de lung drumul la Mânzaţĭ. Gândurile ei neliniştite se descărcau în vorbe, pe carĭ ea le rostia tare, în neştire. Numai când ajunse la pórtă, simţì cât era de ostenită. Intr'un suflet alergase cale de trei césurĭ.

Ilinca mulgea vaca, Dinu ţinea viţelul.

— Uite mama, ḑise Dinu mirat.

Ilinca trase şiştarul de sub ugerul vacii, il puse de o parte, şi, ştergându-şi mânile de pestelcă, alergà bucurósă înaintea măsei, care se uità neliniştită, când la fiica-sa, când la giuere-so, şi nu sciă cum sĕ încépă vorba.

— Ei, voi ce-aţĭ mai făcut? Cum aţĭ mai dus'o pe aicĭ?

— Bine, slavă Domnului...

— Da ce am auḑit? că v'aţĭ sfădit, că...

— Noi? Vai de mine, cine ţi-a spus? Auḑĭ, Lincuţo, ce a mai scornit lumea!

— Ei, par'că mama crede, ştie ea, că noi trăim bine.

Apoi Ilinca schimbà vorba, întrebà de tată-sĕu, de ce mai e pe acasă. Smarandei par'că 'i s'a mai pus inima la loc. Spune, că îi e fóme. Dinu alergà la cârciumă s'aducă o garafă de vin.

— Ilineuţo dragă, ia şeḑĭ colea, şi spune-mĭ drept, ce-a fost?... eu am auḑit, că te-a bătut, e adevĕrat?

— Da de unde, mamă? Ce ascultĭ d-ta la minciunile ómenilor?

— Veḑĭ, fata mea, că şi ómenii nu stêrnesc ei aşa, până nu-i ceva... uite cum ai slăbit; ai tu ceva pe suflet, da nu vrei sĕ spui. V'am vĕḑut pórta unsă cu păcură. Cine va făcut ocara asta?

— Nu sciu, mamă, că şi noi ne-am mirat, când am vĕḑut...

Şi nu vrù Ilinca în ruptul capului sĕ spue măsei traiul amărît, pe care îl ducea cu bărbatu-sĕu. Aşa i-a fost ei partea; ce sĕ mai scie şi părinţii? Destul sufere ea.

La masă Smaranda cinsti cu ginere-sĕu, şi îl rugà, stăpânindu-şĭ plânsul, sĕ-i fiă milă de fata ei, c'atâta a avut pe lume, şi când se uita la ea, ş'o vede cum a slăbit, 'i se rupe inima.

— D'apoi a slăbit, că îi îngreunată, ḑise intrând Rada, care ascultase la uşă, — şi nu îi cu feciorul meu, s'o scii asta, e cu Ghiţă al d-tale.. fi-ţi-ar în baftă sĕ-ţĭ fiă, cuscră Smarandă, că mai bine nu ţi-aş ḑice.....

— Ia lasă, mamă şi d-ta acu...

— Tu tacĭ din gură prostule, — te-a legat muerea la ochĭ, de rîd şi cânii de tine. Mi-e şi scârbă sĕ te mai vĕd... nu ţi-i ruşine coşcogemite omu, s'ajungă sĕ-şĭ bată muerea joc de tine...

— Da ce e asta, cumătră? întrebà Smaranda uimită; se făcuse galbenă, ca turta de céră, şi încremenise cu lingura în

ăutură, închinând cumĕtrului, vĕrului, cus-ului, lui Dumnedeu şi la tótă lumea.

Dedaţĭ cu aceste obiceiurĭ străbune, cĭ că ne mai dăm sémă de însĕmnătatea r, măcar-că ele sunt o puternică mărturiă némului nostru, căcĭ arată, că suntem de ţă vechiă, suntem urmaşii adevĕraţĭ ai răbunilor noştri Romanĭ, dela carĭ am moştenit aceste obiceiurĭ.

Acest obiceiu de-a închina este tot şa de vechiu, ca şi istoria. Grecii cei echĭ, a căror istoriă se întinde pănă pe anul 1000 înainte de Christos, aveau biceiul, că décă venia la ei vre-un prieen, acesta era întêmpinat cu un păhar de ĕutură; se aşedau cu toţii rênd, şi apoi el mai bĕtrân lua vasul cu bĕutura în mână, arunca puţin pe pămênt pentru cei morţĭ şi pentru Ḑei, apoi începea pe rênd pănă la cel din urmă. Fiă-care bea întru sănĕtatea vecinului sĕu!

Străbunii noştri, Romanii cei vestiţĭ, făceau chiar aşa, ca şi Grecii, numai cât şi diceau: *spre binele óspelui*! Lucru firesc, că celă-l'alt îi rĕspundea de asemenea tot cu astfel de vorbe, căcĭ la din contră era mare supĕrare.

A fost însĕ un împĕrat numit Carol cel Mare, care a oprit pe ostaşĭ de-a mai închina, căcĭ închinau de cele mai multe-orĭ pré mult.

După-ce s'a lăţit creştinismul, mai la tóte popórele creştine se lăţise şi obiceiul, de-a bea în onórea Sânţilor, Prea Curatei Vergure şi alţĭ Sânţĭ, al căror numĕr însĕ era tare mare, din care causă şi rêndul se întorcea adese-orĭ pe la cei adunaţĭ. Mai târdiu s'a întrodus datina, de-a bea la despărţire şi la alte întêmplărĭ mai însĕmnate.

Cu timpul la datina acésta s'a adăugat şi obiceiul de-a ţiné vorbirĭ în cinstea celui omenit. In contra datinei a acesteia însĕ s'au ridicat mai mulţĭ, scriind chiar şi cărţĭ, cu scopul, ca sĕ-o stîrpéscă.

Aşa a scris o carte în contra acestui obicei germanul Schwarzenberg, încă la anul 1534.

Mai apoi s'a întrodus şi vorbirĭ pentru óspeţii de faţă.

Acest obicei s'a născut la universitatea din Oxford, în Anglia, între studenţime.

Mai pe urmă, în loc de-a închina şi a spune ceva din gură, s'a întrodus ciocnirea păharelor.

Francesii însĕ au fost cei dintâi, carĭ au început a părăsi şi acéstă datină.

Vedem aşa-déră, că datina de-a închina în sănĕtatea cui-va este vechiă ca şi lumea. Ea a fost dată nouĕ de străbunii noştri din Italia şi poporul român a păstrat'o cu scumpătate pănă în ḑiua de adĭ.

*

Anĭ nestorianĭ.

Pe basa celor mai nouĕ date statistice din Francia, s'a putut constata, că în aceea ţéră trăesc de present 213 indiviḑĭ, carĭ au trecut peste etatea de 100 anĭ, şi adecă 66 bărbaţĭ şi 147 femei. Dintre bărbaţĭ numai 11 au trăit necăsĕtoriţĭ, pe când dintre femei au rĕmas nemăritate 33. Este interesant, că dintre femeile vĕduve numai 39 au rĕmas şi mai departe în vĕduviă, pe când 102 şi-au căutat mângăere într'o nouă căsĕtoriă.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

IULIE are 31 ḑile. CUPTOR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	30 S. ap. S. şi Silv.	11 Herman
Lunĭ	31 S. şi d. Eudoch.	12 Clara
Marţĭ	1 Desgropare sf. †	13 Clara
Mer.	2 Ad. most. s. Stef.	14 Eusebius
Joi,	3 C. păr. Isachie,	15 † Ad. Prea M.
Vin.	4 Ss. 7 mart. de Ef.	16 Rochu B.
Sâm.	5 S. m. Eusigiu	17 Liberat

Preţurile cerealeor din piaţa Braşovŭ.

Din 9 August st. n. 1895

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta a triaoă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	50
"	Grâu mijlociu . .	5	—
"	Grâu mai slab . .	4	80
"	Grâu mestecat . .	3	60
"	Sĕcară frumósă .	3	50
"	Sĕcară mijlociă .	3	—
"	Orz frumos .	3	70
"	Orz mijlociu .	3	40
"	Ovĕs frumos .	3	40
"	Ovĕs mijlociu .	—	—
"	Cucuruz.	5	—
"	Mălaiu	8	20
"	Mazĕre	5	80
"	Linte	6	80
"	Fasole	5	80
"	Sĕmênţă de in . .	10	—
"	Sĕmênţă de cânepă	4	80
"	Cartofĭ	1	20
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	44
"	Carnea de porc . .	—	52
"	Carnea de berbece	—	32
	Sĕu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 August 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.10
Renta de coróne ung. 4%	99.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	102.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.20
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	157.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	145.75
Renta de hârtie austr.	190.—
Renta de argint austr.	190 —
Renta de aur austr.	123.20
Losurĭ din 1860	154.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1667.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	487.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	398.50
Napoleondorĭ.	9.63
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.40
London vista	121.60
Paris vista	48.12½
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.01
Note italiene.	45.65

Cursul pietei Brasov.

Din 10 August 1895.

Bancnote rom.	Cump. 9.58	Vênd.	9.60
Argint român.	Cump. 9.52	Vênd.	9.56
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.60	Vênd.	9.62
Galbenĭ	Cump. 5.64	Vênd.	5.68
Mărcĭ germane	Cump. 59.—	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump. 129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.82	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75

Tĕrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 5 Aug. de 30.516 capete, la 6 Aug. au întrat 150.— capete şi au eşit 329, rĕmânênd la 7 Aug. un numĕr de 30.337 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. pănă la —.— cr marfă unguréscă tineră grea dela 49.— cr. pănă la 50.— cr., de mijloc dela 48.— cr. pănă la 49.— cr. uşóră dela 48.— cr. pănă la 49.— cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela —.— pănă la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. pănă la —— cr. uşóră dela —.— cr. pănă la —— cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

N-rul **94**—1895

Concurs.

Pentru darea în îngrijire a Internatului G. Christurian, în care se întreţin cu cost, locuinţă şi spălat patru şcolarĭ dela şcólele medii române ort. rĕs. din Braşov, se publică concurs pentru facerea de oferte.

Oferenţii, carĭ trebue sĕ fiă familii române de bună reputaţiune din Scheiu (pot concura şi cei din cetatea internă a Braşovului) au sĕ adreseze ofertele lor la Comitetul parochial al Bisericii Sf. Nicolae din Scheiu, pănă la 15 August 1895 s. v.

Braşov, 15 Iulie 1895.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. rĕs. dela Sf. Nicolae în Braşov.

David Almăsan, preşedinte. **Arsenie Vlaicu,** secretar.

PUBLICAŢIUNE.

Sĕ aduce la cunoscinţă, că subscrisa eforiă a şcólelor centrale române gr. or. din Braşov, **voesce sĕ vêndă** pe cale de ofert **hotelul** numit **„Trei husarĭ“** dela baia **Csik-Tusnád.**

Sĕ iau în consideraţie numai oferte de peste 10,000 florinĭ.

Amatorii sunt rugaţĭ a-şĭ înainta ofertele provĕḑute cu un vadiu de 100 fl. v. a. pănă la ḑiua de 25 August anul. c. la órele 12 a. m. la cancelaria eforiei şcólelor centrale române gr. or. din Braşov, ce sĕ află în edificiul gimnasiului.

Ofertul are sĕ cuprindă dechiaraţiunea, că oferentul a cetit şi cunósce condiţiile de vênḑare.

Aceste condiţii stau la disposiţie pentru informaţiune în cancelaria eforiei şcólelor în césurile 9—11 a. m. şi 3—5 d. a. în fiă-care ḑi pănă la terminul amintit.

Braşov, în 15 Iulie 1895 st. v.

Eforia şcólelor rom. centrale gr. or. din Braşov.

756,1—3

Nr. **392**—1895.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învĕţător-dirigent la şcóla centrală grăniţeréscă din Marginenĭ, comitatul Făgăraşului, pre lângă un salar anual de 300 fl., apoi cuartir şi lemne de foc, prin acésta cu terminul pănă la 24 August st. n. a. c. se escrie concurs.

Reflectanţii sĕ-şĭ trimită suplicele instruate cu documentele prescrise de lege la

Comitntul administrativ de fondul şi şcólelor centrale grăniţerescĭ din fostul regiment român I.

Sibiiu, în 8 August 1895.

759,1—2

mână. Ilinca pusese ochii în pămênt, şi sta mută, aiurită de spaimă. Dinu ér începea s'o crédă vinovată, şi ér simţia, că îi vine nebunia...

— O auḑĭ? Se face, că nu scie, sfânta! Ehei, te-am aflat eu leliţo, nu te teme, că nu-i Rada aşa de próstă, cum chiteştĭ...

— Ilinco! vorbesce, mamă, pentru Dumneḑeu, fă-me sĕ pricep, ce-i asta...

— Of, mamă, eu am sĕ înebunesc aicĭ... îmĭ vine sĕ iau câmpii... Şi puindu-şĭ amêndouĕ mânile în cap, începù sĕ plângă cu hohot, şi sĕ-şĭ smulgă pĕrul. Smaranda nu mai putù răbda.

— Lasă-l dracului, fata mamei, şi hai acasă, décă...

Nu îşĭ isprăvì vorba, că Dinu o plesnì cu palma peste gură, de-o năpădi sângele. Ea dete un ţipĕt, un rĕcnet, ca de fiară, şi se repeḑi cu unghiile sĕ-i scótă ochii, dér căḑù ameţită de loviturĭ; Rada şi Dinu tăbărîseră pe ea şi-i cărau la pumnĭ, Ilinca striga afară cât o lua gura: Tâlharii, sărițĭ ómenĭ bunĭ... omóră pe mama, săriţĭ c'o omóră!

Megieşii alergau zăpăciţĭ, ograda se umplea de lume; copii speriaţĭ din somn, se ţineau de fusta mamelor şi plângeau, în uşă era o îmbulzélă de nu mai puteai străbate, şi în casă un amestec de strigăte pripite, neînţelese.

Dér unde-i Ilinca?

Cine sĕ se mai gândéscă la nenorocita de ea, în huetul şi bezna acestei noptĭ îngrozitóre! C'o hotărîre de nebun, ea luà funia din córnele vacei, făcù un laţ, şi-l trecù pe după gât, se urcà în nucul din spatele casei, legà bine de o cracă grósă capĕtul celalalt al funiei, smucì de câteva-orĭ, ca sĕ încerce nodul, apoi îşĭ făcù cruce, îşĭ strînse laţul la gât, şi îşĭ dete drumul în aer.

Biata Smaranda, cu pĕrul smuls se svîrcolea în mulţime... o duceau la cumnaţă-sa Catrina.

— Ilinco! Unde-i Ilincuţa mea?...

Şi glasul ei se depărta, se pierdea în nópte, sfâşietor, sinistru, ca un bocet de mórte.

Fondata 1876. **Diplomată 1883.**

OETTINGER & Co., ZURICH, (Elveția).

Espediază franco de porto la particularĭ direct la Domicil orĭ și ce cantitate de

Noutăți în stofe imprimate pentru Dame à 14 cr. metru
Noutăți în stofe de fantasie pentru Dame à 47½ cr. „
Noutăți în stofe pentru copiĭ . . . . . à 62½ cr. „
Noutăți în stofe pentru Domnĭ . . à 1 fl. 22½ cr. „

Mustre franco.

Asortiment mare în stofe practice și fórte elegante pentru Domnĭ Dame.

La cerere franco. Gravure de modă colorate gratis. 1

Academia de comerciu din Graț.

Academia își începe cu 15 Septemvre a. c. al treideci și treilea an școlastic.

Trei anĭ și o clasă preparatóre, pentru aceea, carĭ încă nu se pot primi în academiă.

Absolvenții institutului au drept la serviciul militar de un an ca voluntarĭ.

Cursul abiturienților. Un curs comercial **de un an**, pentru cei ce au absolvat școlele medii și vor se se aplice la comerciu, séu carĭ cercetéză universitatea și doresc să-și câștige și sciințe comerciale.

Informațiunĭ *cu privire* **la primire** *și* **așeḑare** *cum și prospect detailat comunică* **Direcția academiei de comerciu din Graț.**

A. E. v. Schmid,
director.

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
FILIALA BRAȘOV

Cec-Conto la poștă Nr. 505.

primesce depunerĭ spre fructificare pe lângă 4½% netto, solvindŭ însașĭ darea de interese;

sconteză polițe comerciale cu 5½%;

accórdă împrumuturĭ cambiale și cambial-ipotecarĭ cu 6%;

deschide credite în cont corrent sub cele maĭ avantagióse condițiunĭ;

accórdă împrumuturĭ pe hârtiĭ de valóre, monede, giuvaere și mărfurĭ cu 6%;

cumpĕră și vinde cu prețurile cele maĭ convenabile **monede și hârtiĭ de valóre** indigene și străine, in specialŭ de cele romănescĭ;

rĕscumpĕră fără nicĭ o detragere **cupóne, escompteză cupóne** înainte de scadență, și

cumpĕră cu celŭ mai urcatŭ prețŭ **cupóne dela efecte române;**

efectuéză în modulŭ celŭ mai culantŭ **încassărĭ și plățĭ** pe piețele din țéră și streinătate,

esecută în comisiune orĭ-ce **însărcinărĭ de bancă** sub cele mai ieftine condițiunĭ;

închiriéză magazine și locurĭ libere de depou, pe teritoriulŭ sĕu **strada Gării Nr. 45,** care, situatŭ nemijlocitŭ lângă gara drumului de fierŭ de statŭ, e legatŭ prin șine proprii cu acésta și investitŭ cu dreptulŭ de vămuire și cântărire oficiósă prin organele drumului de fierŭ de statŭ;

primesce în calitatea sa ca representanță principală a societății de asigurare EQUITABLE din New-York **oferte pentru asigurărĭ pe viéță** sub condițiunile favorabile, particulare a acestei societățĭ.

Onorabilelorŭ administrațiunĭ de fondurĭ și p. t. D-lorŭ capitaliști le recomandă pentru plasarea de capitale

Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei“

ale cărorŭ cupóne se rĕscumpĕră semestrulŭ fără nicĭ o detragere, și carĭ se află de vênḑare în cursul ḑilei a bursei din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 2000 de coróne. Comparândŭ cursurile și produsulŭ celorlalte efecte indigene, se póte susținea cu totŭ dreptulŭ, că

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5%

suntŭ aḑi relativŭ cele mai ieftine și totodată mai productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albina“ e garantată prin valórea celŭ puținŭ întreită a ipotecelorŭ pe basa cărora se esmitŭ, prin fondulŭ specialŭ de asigurare a scrisurilorŭ fonciare care e de fl. 200.000 și în fine prin totalitatea orĭ și căreĭ alte averĭ a institutuluĭ.

62—*

Birourile: Têrgul botelor nr. 22, etagiul I.

Birourile: Têrgul botelor nr. 22, etagiul I.

Orele de cassă dela 8—1.

Nrul 45—1895.

Concurs.

Pentru ocuparea în mod provisor a postului de conducĕtóre la școla froebeliană a Bisericei Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu) se publică concurs **cu termen de 30 ḑile dela prima publicare.**

Concurentele la acest post vor documenta:

1) Că sunt române gr. or.

2) Că au absolvat cu succes o școlă civilă de fete, séu alt institut echivalent.

3) Că au absolvat cursul de conducĕtóre de grădinĭ de copii la o școlă publică și au obținut diploma de calificațiune conform prescriselor legii.

4) In fine se dea declarațiune că se vor supune tuturor disposițiunilor presente și viitóre ale organelor nóstre bisericescĭ.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Léfă anuală de fl. 400 — și banĭ de cuartir fl. 60. —

Suplicele se vor adresa Președintelui Comitetului parochial al Bisericei Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu).

Brașov, 8 Aprilie 1895.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brașov.

David Almășan, președinte. 3 **Arsenie Vlaicu,** secretar.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

Cassa de bancă, comisióne și de schimb

Telefon Nr. 90.

NUSSBÄCHER & BEER

BRAȘOV.

Avem onóre a recomanda serviciile nóstre în tóte afacerile și transacțiile de bancă și anume:

Cumpĕrăm și vindem

monede de aur și argint, losurĭ, hârtiĭ de valóre indigene și streine, acții, scrisurĭ fonciare, obligațiĭ, după cursul ḑilei.

Acordăm avansurĭ până la 85% din valórea cursului pe hârtiĭ de valóre ale statului, scrisurĭ fonciare și priorităṭĭ; 75% din valórea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta **cu dobândă moderată.**

Rescumpĕrăm fără nicĭ o detragere tot-feliul de cupóne.

Escomptăm polițe comerciale din țéră și streine **și îngrijim incasso** de polițe, asignațiĭ pe tóte piețele Europei cum și transocéne.

Eliberăm Checurĭ cu provisióne micĭ pe tóte piețele comerciale.

Primim depunerĭ în socotélă, corent și bonificăm interese după învoire până la **5%** netto.

Pentru **plasarea sigură de capitale** recomandăm scrisurile fonciare cu 4½ și 5% din Sibiu, obligațiile cu premiĭ 4% și 3% ale băncei hipotecare ungare și scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm fórte ieftin orĭ și ce **losurĭ** la tragerea cu câștigul cel mai mic, pentru diferența cursului.

Aflându-ne în relații strînse cu **Filiala** Transilvană a **Băncei ungare de escompt și schimb,** suntem în plăcută posiție de a finalisa **fórte avantagios** tóte transacțiunile de bancă.

Promese la tóte tragerile de loterià.

Comunicăm cu plăcere orĭ și ce informații și consilii conscențióse în afacere de bancă și prin corespondență. 709,15—15

Revisie de losurĭ = gratis. =

Băile Herculane

(Mehadia).

HERCULESFÜRDŐ, (UNGARIA).

— Stațiune de Cale ferată, Poștă și Telegraf. —

Renumite therme

de pucióśă și sare cu temperatură terestrică de 55° C.

Inceputul Sesonului la 1 Maiŭ.

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedică și massagiu. Băi electrice. — Hydro-terapiă. — Rendez-vous internațional. Situațiune admirabilă în valea romantică a Cernei. — Promenade și locurĭ de escursiunĭ. — Climă favorabilă. — Situațiune scutită de vênt. — Aer ozonic și liber de praf. — Palaturĭ de băi. — Otelurĭ splendide. — Salon de cură. — Luminațiune electrică. — Musică proprià. — Orfeu, (Teatru, Varieté.)

Medicĭ românĭ.

Consultațiunĭ în tóte limbile Europene.

Iuncțiune: cu Trenul Express și Orient-Express; de la Orșova cu Năile dunerene. **Bilete cu prețurĭ reduse.**

Frecuența în anul 1894: 10,000. 708,8—8

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.